МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему «Літературні подкасти як простір для діалогу
про українську ідентичність»

Виконала: студентка 4 курсу, групи 6.0611-1ж
спеціальності С7 Журналістика
освітньої програми «Журналістика»
Іванова В. С.
Керівник: к. соц. ком., доц. *Любченко Ю. В.*
Рецензент: к.філол.н., доц. *Усманова О. В.*

Запоріжжя 2025

ЗМІСТ

Реферат……... 3
Завдання…….. 4
Вступ…… 6
Розділ 1. Літературні подкасти як платформа для дискусій про українську ідентичність ……... 10
1.1. Нова ера аудіо: від радіопроєктів до подкастингу…….. 10
1.2. Формальні особливості літературних подкастів…… 15
Розділ 2. Супровідна записка до творчого проєкту……..... 21
2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту…….. 21
2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту.. 23
2.3. Формально-змістові характеристики проєкту……..... 26
2.4. Особливості оформлення проєкту……... 29
2.5. Технічні і програмні засоби……..…….... 32
2.6. Зв’язок із творчим доробком (портфоліо)……... 33
Висновки…….. 37
Список використаної літератури……..... 40
Додаток А. Сценарії подкасту «Голоси Розстріляного Слова»…… 42
Додаток Б. Список матеріалів портфоліо……..... 58
Додаток В. Наукові публікації, сертифікати……..... 61
Декларація академічної доброчесності……..……...….. 65
Abstract…….… 66

РЕФЕРАТ

Тема кваліфікаційної роботи бакалавра: Літературні подкасти як простір для діалогу про українську ідентичність.

Обсяг основного тексту: 34 сторінки

Кількість використаних джерел 22

Мета роботи – створити літературний подкаст про життя і творчість письменників ХХ століття, що актуалізує діалог про українську ідентичність.

Для досягнення мети дослідження ми виконали такі **завдання:**

1) узагальнити теоретичні підходи до поняття «подкастинг»;

2) визначити особливості підготовки матеріалів на літературну тематику;

3) проаналізувати основні елементи побудови літературних медіапроєктів;

4) створити літературний подкаст про українських письменників ХХ століття, що відображає тему формування української ідентичності.

Об'єкт дослідження – літературні подкасти як медіапроєкти про українську ідентичність.

Предмет дослідження – формально-змістові характеристики та звуковий образ літературних подкастів.

Формально–змістові характеристики проєкту. Творчий проєкт є серією подкастів про українських письменників минулого століття та їх твори. Подкаст складається з 3 епізодів хронометражем від 15 до 20 хвилин кожний. Для епізодів запропоновано оригінальний звуковий образ, що створює ефект присутності в певних ситуаціях з життя письменників.

Ключові слова: подкастинг, українська література, ідентичність, модернізм, паралелі, символізм, звуковий образ.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет журналістики
Кафедра журналістики
Рівень вищої освіти – бакалавр
Спеціальність С7 Журналістика
Освітня програма «Журналістика»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
Чернявська Л. В.
_____
«06» травня 2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА СТУДЕНТЦІ
Івановій Вікторії Сергіївні

1. Тема роботи – «Літературні подкасти як простір для діалогу про українську ідентичність» («Literary podcasts as a space for dialogue about Ukrainian identity»),

керівник роботи – к. соц. ком., доц. Любченко Юлія Валеріївна,

затверджені наказом ЗНУ від «7» листопада 2024 року № 1781-с.

2. Строк подання студентом роботи – 15 травня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи – праці таких дослідників:О. Баришполець, Н. Бондарець ,В. Гуменчук ,В. Петрик, О. Дмитровський, М. Дорош, Н. Ковтун, В. Лизанчук, Ю. Любченко, І. Побідаш, Н. Родіонова, В. Громська, С. Рибак, І. Страшко, Г. Царик, А.Шитоха, B.R. Facer та R. Jemily.

4. Зміст розрахунково–пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1) узагальнити теоретичні підходи до поняття «подкастинг»; 2) визначити особливості підготовки матеріалів на літературну тематику; 3) проаналізувати основні елементи побудови літературних медіапроєктів; 4) створити літературний подкаст про українських письменників ХХ століття, що відображає тему формування української ідентичності.

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада Консультанта	Завдання видав (дата і підпис)	Завдання прийняв (підпис)
Вступ	Любченко Ю. В., доц.	25.11.2024 р.	
1 розділ	Любченко Ю. В., доц.	22.12.2024 р.	
2 розділ	Любченко Ю. В., доц.	03.02.2025 р.	
Висновки і додатки	Любченко Ю. В., доц.	13.05.2025 р.	

6. Дата видачі завдання – 25 листопада 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Скласти графік виконання роботи, визначити мету, завдання, об’єкт, предмет дослідження.	25.11.2024	виконано
2	Написати попередній варіант вступу і змісту. Дібрати наукову літературу, визначити емпіричні джерела.	20.12.2024	виконано
3	Опрацювати літературу, написати теоретичну частину, оформити список літератури	27.01.2025	виконано
4	Доробити творчий проєкт, скласти його опис та обґрунтування.	10.03.2025	виконано
5	Сформувати список творчого доробку, написати всі інші підрозділи практичної частини.	01.04.2025	виконано
6	Написати висновки, оформити додатки	28.04.2025	виконано
7	Пройти рецензування. Здати роботу на нормоконтроль.	19.05.2025	виконано
8	Виправити недоліки оформлення і здати роботу на кафедру.	02.06.2025	виконано

Студент _____ В.С. Іванова

Керівник роботи _____ Ю. В. Любченко

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ М. В. Чабаненко

ВСТУП

Створення подкастів в наш час є основним інструментом у поширенні різногалузевої інформації, розваг та створенні спільнот за інтересами. Головними перевагами подкастів є доступність, глибинність інформації, більша залученість аудиторії та інтерактивність, що є привабливою, як для творців контенту, так і для їх потенційних слухачів. Не дивлячись на, те що цьому формату близько 20 років свою популярність він здобув в період карантину у 2020 році, коли люди зі всього світу шукали нові та легкі способи розважитись чи заробити гроші. В Україні значна популяризація цього формату відбулась з початком повномасштабного вторгнення, коли у суспільстві прокинулась національна свідомість і велике бажання замінити російський та російськомовний контент вітчизняним. Таким чином у цій галузі з'явилося чимало нового різножанрового українського контенту на широку тематику. Метою більшості перших проєктів була популяризація української культури та мови, а також пробудження національної самоідентичності.

Літературна тематика не стала винятком, на подкастингових платформах можна знайти чимало різноманітних форматів, як от розповіді про конкретні твори, авторів, жанри, інтерв'ю з письменниками, літературознавцями, істориками. Безумовно мають попит матеріали присвячені українській літературі та її діячам. Перш за все вони посилюють національну ідентичність, популяризують українських творців та їх твори, виконують навчально–пізнавальну, інформативну та розважальну у деяких сенсах функцію. Більшу увагу привертають випуски, присвячені письменникам ХХ століття, адже їх творчий шлях має чимало паралелей із нашим сьогодення і подіями, бо ми наразі боремося з тим самим ворогом, з тих самих причин, вітчизняні письменники так само зазнають тортур як і їх попередники на окупованих територіях. Чимало творів української літератури тієї доби є пророчими для сьогодення, несуть важливі наративи та сенси.

Актуальність нашої кваліфікаційної роботи обумовлена зростаючою

популярністю літературних подкастів про українських митців. Вони не лише сприяють поширенню української культури, а й створюють простір для діалогів про національну самоідентичність.

Мета роботи – створити літературний подкаст про життя і творчість письменників ХХ століття, що актуалізує діалог про українську ідентичність.

Для досягнення поставленої мети потрібно вирішити такі *завдання:*

– узагальнити теоретичні підходи до поняття «подкастинг»;

– визначити особливості підготовки матеріалів на літературну тематику;

– проаналізувати основні елементи побудови літературний медіапроєктів;

– створити літературний подкаст про українських письменників ХХ століття, що відображає тему формування української ідентичності.

Об'єктом дослідження є літературні подкасти як медіапроєкти про українську ідентичність.

Предметом дослідження є формально-змістові характеристики та звуковий образ літературних подкастів.

Апробація. Основні положення дослідження були представлені та апробовані у тезах «Подкасти про літературу українські та американські проєкти» на Міжнародній науково-практичній конференції «Журналістика миру під час війни: потенціал і можливості» (14 листопада 2024 року у Запорізькому національному університеті, м. Запоріжжя).

Структура роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається з реферату, завдань, вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Обсяг основної роботи – 34 сторінки. Список використаної літератури включає 22 найменування (викладених на 2 сторінках).

РОЗДІЛ 1
ЛІТЕРАТУРНІ ПОДКАСТИ ЯК МЕДІАПРОЄКТИ ПРО УКРАЇНСЬКУ ІДЕНТИЧНІСТЬ

1.1. Нова ера аудіо: від радіопроєктів до подкастингу

Подкастинг відносно новий вид поширення різнотематичної інформації, що існує близько 20 років. Згідно з Кембриджським словником, «Подкаст – це передача, яка публікується в Інтернеті для всіх, хто бажає її слухати або переглянути» [18]. Першими подкастерами вважають, американців Дейва Уінера, що розробив технологію RSS та радіоведучого Крістофера Лайдона, які у саморобній студії записали аудіофайл у якому обговорювали прочитані книги та переглянуті фільми.

Що стосується визначення поняття «подкастинг», то науковці з різних країн світу пропонують свою інтерпретацію цієї дефініції, тому на сьогодні існує багато варіацій. Щоб детально розібратись із визначенням цього поняття, варто ознайомитись з кількома джерелами. Зазначимо, що у 2005 році «подкаст» став «Словом року» за версією ««New Oxford American Dictionary» [22]. Варто підкреслити, що саме у цьому виданні було запропоновано одне з перших визначень терміну: «цифровий запис радіопрограми або ряду таких програм, які поширюються за допомогою інтернету для завантаження на персональний аудіопрогравач» [17].

До схожого визначення прийшов науковець Б. Фейсер, він зазначає, що подкастами називають аудіоблоги або передачі, які з'являються в Мережі у вигляді випусків, які можна легко скачати на MP3-плеєр і слухати у будь-який зручний час; це окремі файли або серія таких файлів, що регулярно оновлюються і за однією адресою в Інтернеті. [19, с. 19].

У виданні «Українського словника медіакультури» вчений О. Баришполець дає таке визначення: «подкаст – аудіо- або відеопередачі, записані для поширення через інтернет; автором подкасту може стати хто завгодно» [1, с. 52]

У своїй статті «Подкаст: погляд крізь призму соціальної філософії» О. Страшко вказує на те, що «подкаст – зафіксований у цифровій формі продукт людської діяльності, який виконує функцію рефлексії буття на рівні смислів, цінностей, образів, норм і цілей та відображає особливості мови і мовлення, свідомості і мислення людини певної соціокультурної традиції» [13].

За словами науковиці Ю. Любченко, аудіоподкаст являє собою аудіозапис закінчених ідей, думок, лекцій, новин, презентацій, який несе в собі явний інтерес і користь для цільової аудиторії... Запис аудіо зазвичай здійснюється за допомогою звичайного цифрового диктофона або персонального комп'ютера з підключеним мікрофоном і спеціальною програмою [7, ст. 86]. Після запису аудіофайли піддаються монтажу: видалення зайвого, накладання звукового тла або музики, для цього використовують аудіопрограми, як наприклад, Reaper, WaveLab, Adobe Audition чи Audacity.

У своїй праці С. Рибак вказує на те, що «однією з тенденцій, що необхідно виділити є швидкі темпи розвитку. За статистикою 15% дорослого населення США прослуховує щонайменше один подкаст на тиждень. Кількість унікальних слухачів в 2015 році сягала близько 75 мільйонів щомісяця» [12]. Що стосується України, то можна сказати, що популярність подкастів приходила хвилями. У 2010 та 2011 роках, коли чимало радіостанцій закінчило своє мовлення, частина з них пішла в мережу, де змогли створювати сміливіші проєкти без цензури. Інші взяли приклад з європейських країн, де подкастинг активно набирав популярності. До свого закриття прогресивні та вдалі подкасти робила українська служба BBC. У 2010 році в Україні було створено перший подкаст-термінал podcaster.org.ua [8].

Сьогодні українські подкастингові платформи можуть запропонувати різноманіття тем і жанрів аудіоконтенту, активна поява нових проєктів почалася з початком повномасштабного вторгнення в Україну. Згідно з дослідженнями «MEGOGO AUDIO» проведеним у 2023 році найпопулярнішими темами серед подкастерів є культура і мистецтво (38,4%.), історія і суспільство (28,3%), новини (23,9%) та освіта (22,5%). Серед авторів

подкастів переважають представники ЗМІ (24,6%), культури (18,8%), комунікаційники (13,8%) та ІТ-фахівці (13,0%). Згідно з результатами опитування, 60,1% українських подкастерів фокусуються виключно на аудіоформатах. Що стосується охоплення аудиторії, то 79,7% повідомили, що в середньому їх слухає до 3 000 людей. Водночас 57,2% вважають досягнення до 5 000 прослуховувань особистим критерієм успіху. Щомісяця регулярно випускають нові епізоди 91,3% подкастерів, крім того, 94,9% вважають, що ідеальний епізод подкасту має бути не довшим за одну годину [21].

Як бачимо серед українців з початком Великої війни прийшло усвідомлення національної самоідентифікації, через це масовий попит на контент присвячений культурній, мистецькій та історичній тематиці. Серед подкастів на цю тему вагому частку займає контент присвячений українській літературі та її творцям, наприклад, «Пошткаст імені Лесі Українки» від «MEGOGO AUDIO» у якому йдеться про три історії листувань письменниці за допомогою яких її постать розкривається в новому світлі; «Нечитані вірші» ініціатива Благодійного фонду «МХП-Громаді» спільно з «Українською правдою» створений для популяризації літературних творів письменників «Розстріляного відродження», у ньому вітчизняні медійні постаті зачитують вірші письменників; «Слова невинні» від радіо «SKOVORODA» у якому ведуча Вікторія Лавриненко із запрошеними гостями говорить про українську літературу, таких прикладів на просторах українського подкастингу чимало.

Від самого свого зародження подкастинг став таким же унікальним явищем, як і блогерство. Головна перевага подкастів – доступність. Для створення та поширення власного аудіоконтенту достатньо доступу до Інтернету, гаджету і бажання поділитися своїми думками. Таким чином будь-яка людина може як поширювати інформацію, так і отримувати її на відповідних платформах. Щороку у мережі зростає кількість подкастів, урізноманітнюються формати, в яких подається інформація. Для радіостанцій вихід в мережу на подкастингові платформи дав змогу розширити свої творчі можливості у подачі інформаційного та розважального продукту, своє місце

там посідає і реклама, що дозволяє авторам контенту створювати нові епізоди і надалі. Вихід у мережу дозволив відійти від стандартних ефірних проєктів, вони стали по-своєму унікальними, різносторонніми, більш енергійними та інтерактивними. Таким чином, у різноманітті підходів до подачі контенту споживач має вибір, у якому саме форматі йому отримувати інформацію, що безперечно відкриває широкі можливості для творчості й самореалізації автора.

Що стосується жанровості подкастів, то вони, як і в радіожурналістиці поділяються на три групи. Професор В. Лизанчук у своєму підручнику виділяє такі:

- Інформаційні (радіоповідомлення, радіозвіт, радіоінтерв'ю, радіорепортаж, радіовиступ, радіоогляд преси);
- Аналітичні (радіокореспонденція, радіокоментар, радіобесіда, радіоогляд);
- художньо–публіцистичні (радіонарис, радіофейлетон, радіокомпозиція, радіофільм, оригінальна радіодрама) [6].

Серед літературних подкастів можна зустріти контент кожного жанру, інформаційні – «Слова невинні» у форматі інтерв’ю, де ведуча Вікторія Лавриненко говорить з сучасними українськими авторами, розглядає класичні твори та ділиться враженнями; аналітичні – у проєкті «Вуса Гоголя» в форматі бесіди ведучі Вадим Кириленко та Микита Рибаков говорять про літературу разом із запрошеними гостями; художньо-публіцистичні – художній аудіосеріал «Вісім» від «MEGOGO AUDIO» у якому вісім випусків кожен з яких присвячений одній містичній історії, над проєктом працює невелика команда яка гармонійно створює сценарії, звукові доріжки, підбирає акторів для кожного персонажу та майстерно усе монтує. Такі різноформатні та різножанрові проєкти дозволяють українському слухачу обрати для себе сприйнятний формат та дізнаватися нове про культурний світ України, тим самим осмислюючи свій культурний спадок, популяризуючи його та формуючи спільноти для просвітницького діалогу.

У свою чергу науковець О. Дмитровський у своїй праці, не зважаючи на

різноманіття жанрів, виділяє дві найбільш поширені групи у подкастингу: інформаційну та інформаційно-аналітичну [3].

Вибір формату індивідуальний для кожного слухача. Науковиці В. Громська та Н. Родіонова виділяють вісім категорій форматів [11]:

1. Подкаст–інтерв'ю. Цей вид передбачає одного або двох ведучих, які ведуть діалог з експертами, які дають унікальну думку та досконале розуміння обговорюваної теми. Його можна поділити на експертні інтерв'ю та з розвагами.

2. Розмовний подкаст. Такі подкасти подібні традиційним радіопроєктам, у них двоє ведучих, іноді із залученням гостей ведуть розважальні бесіди на обрану тематику. Частіше за все обговорюють новини і розбавляють їх жартами чи коментарями.

3. Монологічний подкаст. Тут один ведучий протягом усього випуску виступає експертом у певній темі та ділиться зі слухачами своїми знаннями, але для цього йому потрібно весь час навчатися і розвиватися. Тоді, випуски будуть регулярними та високоякісні.

4. Сторітейлінг та розслідування. Ці інструменти є потужними методами оповіді. Вміло використовуючи слово, автор може не лише привернути увагу слухачів, а й утримувати інтерес протягом багатьох випусків та запам'ятовуватись аудиторії.

5. Подкасти круглого столу. Цей вид залучає групу ведучих, які дають коментарі та проводять дискусії з обраної теми. Таким подкастам притаманна роздача ролей, наприклад, там має бути головний ведучий, хтось надає комедійні коментарі, а хтось більш глибокі. Подкасти круглого столу дають аудиторії відчуття присутності та залученості у розмову.

6. Театральні подкасти. Цей жанр стрімко розвивається, використовуючи звук як основний засіб виразності. Формати можуть бути найрізноманітнішими: від камерних історій, що нагадують аудіокниги, до масштабних постановок із залученням багатьох акторів. Хоча такі проєкти вимагають творчого підходу та професійного досвіду, вони пропонують слухачам унікальний досвід і

набувають усе більшої популярності.

7. Подкасти з переробленим вмістом. Особливістю такого контенту є те, що він створений не з нуля, а беруться вже існуючі аудіо з потрібною інформацією та перероблюються до більш цікавого для аудиторії.

8. Гібридні подкасти. Як можна зрозуміти з назви, гібридні подкасти поєднують кілька видів з вищеперерахованих, створюючи унікальний та автентичний контент.

Визначною перевагою подкастингу, як і будь-яких інших нових медіа є те, що між аудиторією та автором продукту, який вони споживають, є активний зворотній зв'язок. Він дає змогу вдосконалювати свій контент та відповідати вимогам слухачів. Враховуючи те, що прослуховування подкастів не прив'язує реципієнтів ні до місця перебування, ні до певного часу, вони є більш доступними для широкого кола слухачів і демонструє відсутність географічних кордонів та пристроїв для прослуховування, чого не могла б запропонувати традиційна радіостанція. Окрім, цього подкастинг популярний серед університетських викладачів та студентів. Викладачі записують і публікують навчальні матеріали, які вони вважають корисними. Священнослужителі записують проповіді та поширюють їх як серед своїх громад, так і за їхніми межами.

Дослідник Джеймілі Райм зазначає, що цей глобальний характер також посилюється збільшенням кількості власників смартфонів і планшетів, оскільки ці пристрої, що надають доступ до подкастів, є загальнодоступними. Це можна пояснити різким зростанням кількості власників смартфонів за останні десятиліття: у Великій Британії понад 80% дорослого населення мають смартфони, що робить прослуховування улюблених подкастів простим і доступним [20, ст. 1268]. Така залученість у різні сфери життя зробила подкастинг популярним серед аудиторії, яка зацікавлена як у загальній інформації, так і у специфічній галузевій інформації.

Подкасти також є фінансово вигідним форматом поширення інформації. Адже для створення такого контенту достатньо мати лише записуючий

пристрій та сценарій з корисною та цікавою інформацією. Варто зазначити, що відсутність часових рамок та звичних для теле- або радіопрограм перебивок та музичних вставок робить його ще простішим у створенні. На просторах інтернету легко можна знайти подкаст, у якому зі звукового образу лише заставка. Серед найпопулярніших платформ для розміщення подкастів: Apple Podcasts, Google Podcast, YouTube, Pocket cast, Spotify (Spotify for Podcasters), Stitcher, Castro, Sound Cloud, TuneIn, Podchaser, Overcast, Castbox, Megogo та багато інших.

Подкасти часто можуть бути створені журналістами, тому їх нерідко порівнюють з радіопередачами. Але, окрім вище згаданих відмінностей, вони відрізняються, тим, що радіо – це засіб масової комунікації і там використовують кілька різних типів контенту для того, аби залучити масову авдиторію, в свою чергу подкасти персоналізовані [15]. Епізоди подкастів записані та змонтовані аудіофайли, які в подальшому можна перезаписати, в свою чергу на радіо це частіше за все прямоефірні програми, які не можна відредагувати. «На радіо неможливо дізнатися реальну статистику і кількість зацікавлених слухачів, а от статистику подкастів можна легко простежити» [15]. Наразі не всі інтернет-радіостанції мають розділи із збереженими випусками прямоефірних програм, подкасти натомість доступні завжди, навіть старі епізоди.

Що стосується тематики подкастів, то вони мають широкий спектр, автори не обмежуються у їх виборі та подачі. Відсутність меж допомагає українським контентмейкерам створювати новий, якісний та цікавий продукт, який набирає популярності і за межами України. Серед україномовного контенту провідні місця займають такі теми:

- література («Шалені авторки», «Kult: Podcast», «Акустика тіней»);
- історія України та світу («Локальна історія», «комік + історик», «(Не) загублені плівки»);
- кіно («Хороший Поганий Злий Подкаст», «Апрошотам?», «Стоп!Знято»);

- психологія («Безглузда маленька трагедія», «Багатий внутрішній світ», «Подкаст Алли Малкін»);
- політика («Без кісток», «Посеред тижня з Сергієм Притулою», «Жаба і гадюка з Романом Кравцем»);
- криміналістика («Він любив True Crime», «True Detective Podcast», «Лиходії»).

Це лише невелика частина українського подкастингу, який щодня збагачується новими голосами, темами, форматами та підходами. Така динаміка сприяє розвитку україномовного сегмента й поширенню вітчизняного контенту.

1.2. Формальні особливості літературних подкастів

Тема літературних подкастів є досить популярною серед українців та загалом у світі. На нашу думку, така популярність зумовлена тим, що при прослуховуванні створюється відчуття діалогу з ведучим/ведучими та експертами. Це досягається за допомогою питань до аудиторії, обговорень, особливо цікавими є моменти, коли автор подкасту вказує на такі деталі з літературних творів, на які при прочитанні могли не звернути увагу самі читачі або просто розкрити інтерпретацію книжкових моментів, яку сам не міг навіть уявити. У цій ніші подкастів легко знайти саме той формат, який видається більш цікавим та інформативним, наприклад, аналіз класичних творів («Кохання з другого погляду») чи бесіди та дискусії («Шалені авторки», «Я включив не той подкаст»). Можна знайти для себе проєкти, в яких обговорюється окремий період, жанр, формат чи напрямок літератури. На відміну від професійних літературних критиків, подкастери мають повну свободу у висловленні власних думок і вражень від прочитаних творів. Саме ця невимушеність і щирість приваблює слухачів, роблячи контент більш живим і цікавим. Крім того, навколо літературних подкастів формуються унікальні спільноти, де люди обговорюють літературу, діляться рекомендаціями та стежать за літературними новинами.

Науковиця Н. Ковтун повідомляє, що перший літературний подкаст створено ще у 2008 р., однак завдяки глобальній мережі ці аудіозаписи доступні для прослуховування й зараз. Це був проєкт «кабі.net», ініціатором якого став А. Іздрик, а модератором ефіру – Ю. Кучерявий [5]. Протягом семи років було випущено близько 200 епізодів, у яких українські автори розповідали про себе та свою творчість, а також зачитували уривки власних творів.

Подкастингові платформи мають попит не лише серед авторів-аматорів та радіожурналістів, чимало українських друкованих медіа генерують аудіоматеріали. У їх подкастингових проєктах також присутній літературний контент. Наприклад, на платформі «NV подкаст», можна знайти проєкт «Вони написали історію», в якому Сергій Жадан та провідні діячі української літератури обговорюють, як художня література відображає 30 років української незалежності. «Hromadske» випускає подкаст «Запах Слова», в якому літературний критик Євгеній Стасіневичем і стендап-комік Сергій Чирков обговорюють українську та світову літературу від шкільної програми до екранізації книжок. Є спільний проєкт «Української правди» та Українського інституту книги, в якому ведучі від імені провідних постатей сьогодення розповідають про їхні улюблені літературні історії. Також розділи з подкастами можна знайти на сайтах про літературу, а саме: «Читиво», «Літцентр», «WiseCow» та інтернет-аудіокнигарня «АБУК». Такі проєкти популяризують вітчизняну літературу та допомагають аудиторії, яка довгий час ототожнювала себе з російським культурним надбанням стати більш національно свідомим та почати популяризувати українське мистецтво.

У сучасну цифрову епоху багато людей у вільний час надають перевагу фільмам, соцмережам чи відеоіграм, а не читанню. Це суттєво змінило підходи до популяризації книжок, і саме тут на допомогу приходять літературні подкасти та блоги. Вони не лише знайомлять аудиторію з новими авторами та творами, а й привертають увагу до вітчизняної класики, тим самим сприяючи розвитку читацької культури.

Із 2021 року в Україні проводиться премія «Слушно» від MEGOGO

AUDIO, в її межах визначають найкращі подкасти у різних тематичних категоріях, серед яких і літературні подкасти. Метою премії є зібрання найактуальніших подкастів, долучення до формування професійної спільноти та стимулювання розвитку інфраструктури – від виробництва до дистрибуції контенту [10]. У 2024 році саме літературний подкаст «Перефарбований Лис» здобув найвищу винагороду премії. У категорії «Подкасти про читання та літературу» було зібрано різноформатні аудіопроєкти. Наприклад, розмовний подкаст «Висока полиця», де ведуча Богдана Романцова разом із гостями – українськими інтелектуалами говорять про гучні премії, розумні книжки та найважливіші літературні події; у проєкті «Перефарбований Лис» дві ведучі обговорюють психологію персонажів української літератури, аналізують життєві стратегії, стереотипи та сценарії поведінки літературних героїв; подкаст у жанрі інтерв'ю «Палітурка» порушує теми шкільної літератури, актуальність творів та їхні основні повчальні тези; монологічна аудіопрограма «Flow: про книги, бізнес та ідеї» – проєкт, у якому автор Юрій Гнатюк цитує книги та ділиться своїми роздумами. Це лише короткий перелік літературної ніші українських подкастів. До короткого списку премії у 2024 році увійшло 6 найменувань подкастів про читання та літературу.

Незважаючи на те, що літературні подкасти мають чималий потенціал для розвитку, проте для якісного продукту треба докласти значних зусиль. Окрім, цікавої ідеї, втіленої у гарний текст має бути ідеальне звучання. Для цього необхідно мати технічне обладнання і звісно висококласну підготовку ведучого, адже аудиторії в рази приємніше слухати чітку вимову без помилок і запинок. У такому випадку яким би цікавим та інформативним не був текст, погана подача все зіпсує. Ще одним викликом у цій роботі є актуальний та оригінальний контент, який буде приваблювати нових слухачів.

Потужним інструментом, що супроводжує літературні подкасти, є сторітейлінг. Він допомагає краще розкрити елементи та образи певної історії, у цьому випадку письменника чи героя його твору, цей прийом допомагає пробудитись уяві слухача і краще засвоювати інформацію. Журналістка

М. Дорош у своєму матеріалі звертає увагу на те, що «з одного боку, професійно написаний текст залишається основою журналістики. З іншого – презентація цього тексту, елементи форми, такі як ілюстрації та мультимедійний контент, теж мають бути наповнені змістом, і не лише привертати увагу читача, але й розповідати історію – своєю мовою» [4]. Окрім цього, дослідниця І. Побідаш звертає увагу на те, що під час написання вдалої історії необхідно зважати на 5 її важливих елементів: сюжет, герой, емоції, деталі та висновки [9, с. 148]. Для ефективного сторітейлінгу важливою є класична триетапна композиція, що надає розповіді закономірності та динамічності та затримує увагу аудиторії. Зав'язка вводить в курс справи, розвиток подій додає драматичності, а розв'язка відповідає на поставлені питання. Можна сказати, що сторітейлінг вважається вдалим тоді, коли він викликає певні емоції в реципієнтів.

Ми вважаємо, що невдалим сторітейлінг може бути через погану підготовку автора, неправильний вибір формату, надмірну деталізацію або втрату важливих фактів. Сама історія має бути цікавою з початку і до кінця, тому задовгі описи і відступи від суті розповіді сприяють втраті уваги аудиторії. Як згадувалось вище, емоційна байдужість до прослуханого матеріалу зводить усю історію нанівець. Науковець С. Фоллоус вважає, що високий вплив мають позитивні емоції – захоплення, гумор, а також негативні емоції – гнів, страх, тривога; низький рівень впливу мають позитивна емоція задоволення та негативна емоція печалі [13].

На відміну від новинних матеріалів, літературні подкасти дають авторам можливість розкрити усю свою творчу натуру, можливо проявити трохи емоційності. Частим супутником у таких подкастах є вже згаданий ефект присутності. Для його реалізації використовуються стандартні три складові радіожурналістики: слово, музика та шум. За допомогою виражальних засобів і уяві слухачів можна створити по-своєму індивідуальні історії, адже кожен під себе адаптує почуте. Це можна назвати справжнім мистецтвом оповідання, де кожне слово має значення. У 2019 році BBC опублікувало звіт, у якому

аналізується робота радіо, там вказувалось на те, що подкасти – візуально потужний формат аудіо, який може бути для слухачів кінотеатром для вух [17].

Дослідники Н. Бондарець, В. Гуменчук і В. Петрик у своїй праці говорять про актуальність звукового образу таке: «… при створенні музичного супроводу важливо глибоко аналізувати емоційний контекст сценарію і вибирати гармонії, які найточніше відображають задуманий наратив; варто експериментувати з дисонансом для створення унікальних емоційних відтінків, особливо в моментах конфлікту або кульмінаційних сценах» [2]. Тиша як елемент звукового тла доволі недооцінена, адже вона може стати потужним компонентом. Прикладом послугує момент ядерної детонації в «Опенгеймері» К. Нолана, як простір для індивідуальної інтерпретації. Тиша, що настає після вибуху, стає символом наукового прориву та його жахливих наслідків, кожен глядач розуміє цю сцену по-своєму, і надає їй власних значень.

Підбір звукового тла для аудіоподкастів є не лише цікавим і творчим процесом, але й складним, адже потребує технічних знань. Під час роботи на цьому етапі автори часто стикаються з такими проблемами:

- несанкціоноване використання музики, звукових ефектів та інших аудіоматеріалів без згоди творців є порушенням авторських прав. Варто звертатись до безкоштовних аудіо тек;
- низька якість запису, фоновий шум і сторонні перешкоди значно погіршують звучання й можуть відлякувати слухачів;
- проблема досягнення гармонійного поєднання різних звуків, таких як голос, музика та звукові ефекти;
- надмірний прояв емоцій може перевантажити слухача, а недостатня знудити. Важливо досягти рівноваги;
- певні звуки можуть викликати у слухачів як позитивні, так і негативні асоціації, що впливає на загальне сприйняття подкасту;
- технічні проблеми під час запису аудіодоріжок можуть значно ускладнити процес його створення.

Робота над звуковим супроводом для подкасту нагадує створення

музичної композиції – тут важлива кожна нота, пауза й відтінок звучання. Це процес, який потребує не лише технічних навичок, а й творчого підходу. Вдало підібраний звуковий супровід здатен оживити розповідь і перетворити звичайну історію на захопливу подорож для слухача.

РОЗДІЛ 2
СУПРОВІДНА ЗАПИСКА ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ

2.1. Опис та обґрунтування творчого проєкту

В українському сегменті літературних подкастів з початком повномасштабної війни зросла цікавість до теми письменників минулого століття, а саме до представників «Розстріляного відродження». Це пов'язано з відновленням інтересу до культурної спадщини цього періоду у світлі сучасних подій та переосмислення історії, особливо коли сучасних українських письменників, що опинилися на тимчасово окупованій території російськими військами знову знищує російська влада за їх творчість. Серед таких літераторів Володимир Вакуленко, Наталя Харкоза, Євген Баль, Артем Довгополий та багато інших талановитих людей. Тому розроблений і створений нами творчий проєкт має назву «Голоси Розстріляного Слова» та є літературним подкастом. Головна ідея цього проєкту полягає в тому, щоб зробити українську літературу 20 століття доступнішою та цікавою для широкого кола аудиторії. Ми пропонуємо глибше ознайомитись з творчим доробком видатних українських письменників, розкриваючи перед слухачами не лише біографічні факти, а й прихований символізм та паралелі з сьогоденням у їхніх творах.

У процесі розробки ідеї проєкту та вибору цієї теми ми дослідили та проаналізували інформаційний простір України. Ми з'ясували, що тема української літератури минулого століття має чималий попит серед аудиторії на різних медіа платформах. Наприклад, в електронних виданнях цей тематичний напрямок є поширеним, як у всеохопних медіа («Суспільне. Новини», «Українська правда», «Радіо Свобода» тощо), так і у тематичних («Читомо», «Літакцент», «Район Культура» тощо). На YouTube та подкастингових платформах можна знайти чимало відео- та аудіоматеріалів на цю тематику, частіше за все це оглядові матеріали з аналізом творів (канал «Легка українська» та подкаст «Непрочитане»), дискусії з запрошеними експертами

щодо літературних постатей (канал «Шалені авторки» і подкаст «Суспільне Мовлення»), лекції (канал «WiseCow» та подкаст «Знакові постаті України»). Проте, не дивлячись на таке різноманіття форматів, значно менше прикладів, у яких поєднується розповідь про біографію письменника, коментарі експертів та аналіз творчого доробку.

Наша мета – відкрити для аудиторії самого письменника не, як постать із підручника, а особистість зі своїми мріями, захопленнями та життєвими труднощами, а також дати змогу глибше пізнати його творчість. Окрім цього, підсвітити те, як література відображає сьогоднішнє суспільство, показати актуальність і символізм у цих творах, що заохочуватиме слухачів до самостійного аналізу, формуванню власних думок і популяризації української літератури. Унікальність нашого інформаційного продукту у тому, що в українському літературному подкастингу бракує проєктів, які гармонійно поєднують у собі теорію та аналіз з коментарями експертів. Поділ подкасту на дві частини – біографічну та творчу – зумовлене тим, що перша частина вводить слухача у життя письменника для того, щоб краще розуміти контекст, у якому він існував і як це відображалось у його творах. У другій частині детальний розбір творчості сприяє визначенню символічних образів, паралелей та їх актуальності сьогодні.

Для створення нового інформаційного продукту нами було обрано саме тему української літератури 20 століття, через те, що ця тема доволі актуальна для суспільства, а сам формат і поєднання у ньому є не надто популярним серед аудіоматеріалів на цю тему. Через призму творів, написаних у минулому столітті, ми можемо краще зрозуміти складні історичні процеси, що відбувалися тоді в Україні, завдяки творчості українських митців приходить осмислення революцій, війн, голодомору, репресій та інші трагічні події. Завдяки тому, що серед слухачів є попит на цю тему, збільшується кількість нових підходів у створенні аудіальних продуктів.

2.2. Опис цільової аудиторії та особливостей просування продукту

Перед тим, як почати роботу над творчим проєктом, ми провели аналіз теми за допомогою Google Trends. Таким чином, ми визначили, що за останні п’ять років цікавість до письменників Розстріляного відродження постійно варіюється, найбільший пік зацікавленності припав на вересень 2022 року і лише трохи спав із часом. Максимальну активність та інтерес до досліджуваної теми спостерігається від мешканців західних регіонів України (Івано-Франківська, Рівненська, Львівська та Волинська області), в свою чергу менш зацікавленими є східні регіони (Дніпропетровська, Запорізька, Херсонська та Донецька області). Що на нашу думку не є дивним, адже західні регіони України впродовж довгого часу мала глибокий історичний зв’язок з європейською культурою, саме тому ідеї які поширювали представники інтелігенції покоління Розстріляного відродження є близькими для них, і мають підвищений інтерес у вивчені матеріалів самих письменників. Для прикладу можна взяти памфлет Миколи Хвильового «Україна чи Малоросія», який чітко демонструє позицію автора щодо політики України у напрямку Європи і тотального придушення цього прагнення з боку радянської влади. Що стосується східних регіонів, то вони майже протягом усієї своєї історії перебували під міцним впливом проросійської/прорадянської ідеології щодо «єдиного народу, мови і культури». Втім, останнім часом не дивлячись на такий контраст між регіонами цікавість до нашої теми є і зростає, адже пожвавлюється інтерес суспільства до власної історичної, культурної та літературної спадщини.

Відштовхуючись від цієї інформації, ми визначили, що першочергово наш творчий проєкт буде спрямований на молодих людей від 16 років і старше, які були б зацікавлені в обраній темі. Подкаст може зацікавити студентів та учнів навчальних закладів, які вивчають цю тему, викладачів, інтелектуалів та книголюбів, окрім цього просто зацікавлених у цьому питання. Тема може бути цікавою як жінкам, так і чоловікам різних професій, через історичну значущість, актуальність та сторітейлінговий виклад. Зважаючи на те, що

аудиторія подкасту може формуватися протягом тривалого періоду, зараз важко спиратися на кількісні дані. Проте нині на платформах Spotify та Sound Cloud кількість прослуховувань разом на трьох створених випусках складає 68 прослуховувань.

Для просування подкасту було обрано Tik Tok, Instagram та особисту сторінку у Facebook. На сторінці у Facebook була подана інформація про подкаст: його тематику, мету, головних героїв, експертів та специфіку нашого аудіопродукту. Контент на інших двох платформах був однаковим з врахуванням особливостей кожної соціальної мережі. Станом на 18 травня 2025 року на сторінці в Instagram 19 підписників серед яких 99% молодь віком від 16 до 25 років та 1% віком від 26 до 40. Для цієї платформи було створено три ознайомлюючі пости про те «Як виникла ідея подкасту?», «Про що подкаст “Голоси Розстріляного Слова”?» та «Чому Вам варто послухати подкаст “Голоси Розстріляного Слова”?», у них лаконічно подається відповідь на ці питання, щоб мотивувати аудиторію до прослуховування.

Також щоб розповісти аудиторії про Розстріляне відродження, створено тематичний пост, у якому розповідається про саме поняття, хто його запропонував, передумови, творчі об’єднання (літературні, театральні, кінематографічні та живописні) та їх представників, репресії та розстріл в урочищі Сандармох, ідентичний пост був опублікований і в Tik Tok, де отримав найбільше вподобань, репостів та збережень. Враховуючи те, що на подкастингових платформах оприлюднено три випуски присвячені Майку Йогансену, Миколі Хвильовому та Івану Багряному для соціальних мереж було розроблено 6 рубрик, які розглянемо на прикладі Майка Йогансена: «Хто такий Майк Йогансен», «Про що твір “Подорож ученого доктора Леонардо”» (такі пости були до кожного твору який розглядається в подкасті, у них описується передумови написання, зміст, персонажі, стилістика твору та художні засоби), «Влучні цитати» (подаються цитати конкретного письменника), «З чим асоціюється Майк Йогансен» (відео з 5-6 фотографій, що описують постать письменника), «Стилістика оповідання “Резолюція”» (відео з 5-6 зображень які

чітко передають естетику твору, тим самим зацікавлюючи потенційну аудиторію до прослуховування подкасту або прочитання твору), «Що казали про Майка Йогансена» (у таких публікаціях зібрані цитати українських митців 20 століття, що були знайомі з певним автором). Також за допомогою платформи «ME QR» було згенеровано два QR коди, за допомогою яких можна перейти на сторінки подкасту у Spotify та Sound Cloud.

Для просування публікацій у Tik Tok було використано хештеги: #ГолосиРозстріляногоСлова, #подкаст, #українськалітература, #spotify, #soundcloud, #літературнийподкаст, #червонийренесанс, а також імена письменників та назви їх творів. Окрім цього, задіяно музичні композиції, що передають дух того періоду, наприклад звуковий супровід з фільму «І будуть люди» від FILM.UA Group «Зозуля», пісні гурту «МУР» з альбому «Ти [Романтика]», що присвячений письменникам Розстріляного відродження та інші подібні мелодії. Враховуючи те, що платформа стала більш успішною у просувні подкасту на неї було спрямовано більше уваги. Станом на 18 травня 2025 року у Tik Tok акаунті «holosy_rozstrilyanoho_slova» налічується 71 підписник та 2519 вподобайок. Аналізуючи аудиторію, ми прийшли до висновку, що у нашому інформаційному продукті зацікавлені люди різних професій та вподобань, серед підписників є тематичні профілі присвячені популяризації української літератури. Сама аудиторія віком від 16 до 55 років, тож це відповідає описаній потенційній цільовій аудиторії на початку підрозділу. Власне серед аудиторії переважають жінки 81% та 19% чоловіків, відсотковий коефіцієнт віку охоплює людей від 18 до 55+: 18–24 (27%), 25–34 (29%), 35–44 (25%), 25–54 (14%) та 55+ (5%). Переважно це мешканці України (91,7%) та інших країн 2,4%, до них відносяться Польща, Німеччина, Великобританія, США, росія, Канада, Чехія, Швейцарія та Франція. Окрім цього інформаційний контент поширюється за допомогою репостів та збережень, що також допомагають постам потрапити до переліку рекомендованих акаунтів.

2.3. Формально-змістові характеристики проєкту

Розроблений творчий подкаст «Голоси Розстріляного Слова» – це авторський літературний подкаст у форматі сторітейлінгу. В першу чергу він виконує інформаційну, культурну та освітньо-пізнавальну функції. На сьогоднішній день він складається з трьох повноцінних випусків хронометражем від 17 до 23 хвилин. Сама назва подкасту присвячена періоду з історії українського культурного життя, що отримала назву «Розстріляне відродження» і наштовхує аудиторію на думки, про яких саме письменників приблизно буде йтися у аудіоматеріалі. Кожен випуск присвячений одному з літераторів цієї доби та двом або трьом їхнім знаковим творам. Сам подкаст умовно поділений на дві частини, у першій ми знайомимося із життєвим шляхом автора, а у другій розбираємо його літературний доробок. Було обрано такий хронометраж та поділ на розділи, тому що він є найбільш доцільним для деталізованого розгляду теми та прийнятними для оптимальних рівнів залученості слухачів. Розповідь ведеться від третьої особи, ведучий постає у ролі оповідача.

Створення випусків відбувалося паралельно і тривало близько трьох місяців, цей процес можна поділити на такі етапи:

1. Вивчення інформації про автора та прочитання його творів. На цьому етапі ми займалися пошуком цікавих фактів та детальної інформації про обраних авторів з відкритих джерел, виокремлювали основну інформацію та цитати, які будемо використовувати під час написання сценарію. Так само працювали з творчим доробком, ознайомлювалися з коротким описом конкретного твору і обирали ті, що найбільше резонують із сьогоднішніми подіям в Україні. Після читали повний текст, визначали головних героїв, сюжет, проблематику, паралелі та символи твору.

2. Інтерв’ю з експертами. Для того, щоб експертно представити письменника і його творчий доробок ми зверталися до літературознавиць, книжкових блогерів та режисерки, що вивчали і знаються на творчості відповідного автора. Вивчивши інформацію про самого автора і його творчий

доробок складали питання та зв’язувались з обраними фахівцями у літературній галузі.

3. Написання сценарію. Після того, як зібрали потрібну інформацію та провели інтерв’ю взялися за найскладнішу, на нашу думку, роботу – написання сценарію. Цей етап займає найбільше часу та сил, потребує чіткого викладу думок і редагування. Саме ця робота вплине на результат – зацікавиться аудиторія цим продуктом чи ні. У самому сценарії ми прописували текстові блоки з основною інформацією, цитати письменників, синхрони експертів, репліки з творів та звукові компоненти.

4. Аудіозапис. Після редагування текстової частини наступним етапом є створення аудіоматеріалу. Для запису якісної звукової доріжки потрібно підготувати свій артикуляційний апарт відповідними вправами, після чого обрати тихе місце та встановити апаратуру для запису. Озвучувати потрібно з контролем дихання та інтонацій, щоб уникнути монотонності та зробити мовлення більш живим та граматично коректним. Цитати письменників ми також озвучували самостійно, за допомогою штучного інтелекту на платформі «Kits AI», для зміни голосу підбирали більш відповідний тон та тембр голосу.

5. Монтаж. Це найвідповідальніший етап, адже від нього залежить кінцевий результат. Під час монтажу ми збирали усі елементи воєдино, щоб утворився відповідний звуковий образ.

Структура кожного випуску складається з:

- заставки;

- привітання та анонсу героя випуску;

- першого розділу «Про письменника», у якому розповідається про життєвий шлях літератора, використано цитатами та коментарі експертів;

- другого розділу «Про творчість», у якому аналізуються два-три твори автора та подаються цитати з творів та коментарі експертів;

- висновків.

Перший випуск було присвячено Майку Йогансену та таким його творам, як оповідання «Резолюція» та роману «Подорож ученого доктора Леонардо...».

Він має назву «Майк Йогансен. Той хто насміхався з радянської влади під маскою алегорій». Таке найменування обрано через те, що більшість творів у літературному доробку письменника висвітлюють проблемні моменти зі сторінок радянського союзу у формі алегорій, що не одразу були помітні для критиків минулого століття. Основну інформацію доповнювали коментарі засновниці книжкового клубу «Невеличка драма» Анастасії Григоренко та учасниці клубу Діани, режисерки Софії Богуш. У другому розділі «Про творчість» використано коментарі письменника Мирослава Леюка з інтерв'ю для «Телебачення Торонто», окрім цього протягом випуску ми подали цитати зі спогадів автора, його друзів та деяких творів, згенеровані за допомогою платформи по зміні голосу «Kits AI». Також, для ефекту присутності під час опису деяких сцен було використано відповідні шумові ефекти (наприклад, кроки, звук відкриття залізних дверей, постріл, звуки гри в більярд тощо). Варто зазначити, що у кожному випуску початок розділу «Про письменника» починається з опису знакової для його життя події, у випадку з Йогансеном це момент його розстрілу в одній з в'язниць Києва.

Другий випуск про Миколу Хвильового структурно подібний до першого і опублікований під назвою «Микола Хвильовий. На межі між натхненням і внутрішніми демонами». Він має саме таку назву через те, що письменник був натхненником для багатьох своїх колег та і в цілому українців, а його гасло «Геть від Москви – давай Європу!» надихнуло сотні співвітчизників на зміни, в свою чергу друга частина назви про внутрішніх демонів є відсилкою до суїцидальних нахилів письменника, які в подальшому призведуть до самогубства. У його другій частині ми розглядаємо такі твори: памфлет «Україна чи Малоросія», новели «Мати» та «Я (Романтика)». Експерткою у цьому випуску була літературознавиця Оксана Проценко, єдиною відмінністю та особливістю є те, що було додано більше цитат та монологів літератора. Тут розділ «Про письменника» починається з факту, про те, що число 13 завжди було улюбленим і знаковим в житті автора. Головною сценою з ефектом присутності є момент самогубства письменника.

Третій випуск присвячено Івану Багряному та його різножанровим творам: поемі «Ave Maria», памфлету «Чому я не хочу вертатися до СРСР?» та роману «Сад Гетсиманський». Епізод опублікований на подкастингових платформах під назвою «Іван Багряний. На шляху до Нобеля через пекло ГУЛАГу». Таке найменування обрано, щоб показати життєвий шлях письменника, він пройшов тюремні камери з нелюдськими умовами, важку працю у засланні і у 1963 році в еміграції за свої твори мав отримати Нобелівську премію з літератури. В ролі експертки виступила літературознавиця Юлія Курилова. Перший розділ починається з розповіді про ранні роки письменника та порівняння їх з дитинством українців, народжених на початку 2000-х. Також для ефекту присутності під час опису деяких сцен було використано відповідні шумові ефекти (звук пострілів, майдану, кроків, шум проїжджаючого потяга та інші).

Не зважаючи на те, що усі три випуски структуровано ідентично, кожен із них передає особистість обраного автора та атмосферу, у якій він жив. Це робить кожен випуск водночас схожим і унікальним по-своєму.

2.4. Особливості оформлення проєкту

Одним з важливих етапів створення творчого проєкту «Голоси Розстріляного Слова» було звукове та візуальне оформлення. Нашою метою було створити атмосферу подорожі життям письменників початку минулого століття. Для цього було створено ефект прослуховування старих плівкових записів із їх спогадами та думками, згенерованими за допомогою штучного інтелекту. Також, для створення аудіотеатру та ефекту присутності використано фонові звуки, що супроводжують ключові події життя та творчості літераторів. Для єдиної стилістики та загальної впізнаваності подкасту було створено однакові заставки, звукові підложки та шуми. Окрім цього, була створена обкладинка подкасту в єдиному стилі для кожного епізоду, яка передає його основну ідею та загальну атмосферу і підказує слухачам, кому буде присвячений епізод.

Для того, щоб знайти відповідне звукове тло та шуми, зверталися до звукових бібліотек на різноманітних платформах, серед них: YouTube Studio, відповідні Telegram-канали та безкоштовні бібліотеки від Unity тощо. Для музичної заставки було обрано оригінальні записи голосів письменників знайдені в архівах «Українського радіо», що були долучені до проєкту «100 років в ефірі: голоси українських письменників» та знайдені уривки на просторах Tik Tok.

На початку перед інтро з голосами письменників та в кінці кожного епізоду звучить друкарська машинка. Ми вважаємо, що саме таке звукове оформлення створює атмосферу тієї історичної епохи та додає символічності, що нагадує про творчий процес письменників того періоду. Окрім цього, звук друкарської машинка обрамлює підводки з представленням експертів. Для ефекту зістарення записів з коментарями та цитатами було використано шуми з потріскуваннями.

На платформі Sound Cloud пілотний випуск, присвячений Майку Йогансену, за перший тиждень зібрав 22 прослуховування, близько 7 схвальних коментарів та 6 вподобайок. Окрім, цього позитивні коментарі ми отримуємо і в соціальних мережах під публікаціями та в особистих повідомленнях про те, що випуски вийшли атмосферними та інформативними.

Під час створення нашого творчого проєкту ми приділили чимало уваги розробці обкладинок для кожного випуску, банеру та логотипу. Ці візуальні елементи були реалізовані в єдиному стилі і розроблені власноруч за допомогою платформи для створення дизайнів «Canva». Сама обкладинка виконана в коричневих відтінках, бо саме цей колір асоціюється з минулим та старовиною, в свою чергу він відображає історичний контекст подкасту. Тло зображення з фотофонду «Canva» – це книга зі старими зображеннями в заблюреному вигляді, що нагадує фото письменників доби Розстріляного Відродження, окрім цього, було використано напівпрозору димчасту підложку з ефектом зернистості у відповідних відтінках для додаткового ефекту зістарення. Текстові елементи, такі як: назва подкасту, ім’я авторки та ім’я

героя випуску, також виконані у єдиному стилі з ефектом друкарської машинки, що в свою чергу передає естетику письменників минулого століття, коли свої твори вони друкували на таких пристроях. Додатковим візуальним елементом в дизайні обкладинки є спектрограма, що символізує відродження та оживлення голосів письменників, що в радянські роки зазнавали утисків та репресій. Змінними візуальними елементами на обкладинці є зображення відповідного письменника, якому присвячено епізод Їхні силуети вирізанні з найвідоміших фотографій, які збереглися в архівах будинку «Слово». Що стосується банера подкасту на платформі Sound Cloud, то він виконаний в ідентичній стилістиці як і обкладинки, тобто таке саме тло, димчаста підкладка та текст з ефектом друкарської машинки.

Логотип проєкту був згенерований за допомогою ШІ платформи «Copilot» від Microsoft. Він так само виконаний у коричневих відтінках,в центрі композиції силует письменника, що набирає текст на друкарській машинці і навколо нього іде ніби світло молочного кольору. Додатковими елементами логотипу є підручні засоби письменників такі як: ножиці, папір, різноманітні друкарські пристрої, ручки, олівці, скріпки та чимало іншого, що кружляє навколо письменника. Таке зображення на логотипі символізує творчий процес написання творів, коли автор ніби відокремлюється від навколишнього середовища.

Щодо назви подкасту «Голоси Розстріляного Слова» пишуться усі з великої літери. Це пояснюється тим, що перше слово є заголовним тому пишеться з великої літери, друге – пов’язане з назвою періоду у якому жили письменники «Розстріляне відродження», а останнє – пов’язане з назвою будинку в якому в 1930-ті роки мешкали письменники згадані у подкасті, з будинком «Слово». Але назву можна інтерпретувати по-іншому надаючи останньому елементу назви значення слів написаних літераторами через яких вони зазнали радянських репресій.

Варто згадати і про оформлення постів у соціальних мережах присвячених подкасту. Ознайомлюючі публікації були створені на

ідентичному фоновому зображені як і обкладинки подкасту, заголовковий текст було розміщено по центру на білій півпрозорій підкладці, шрифт використано також з ефектом друкарської машинки. У попередніх розділах ми згадували про шість рубрик які публікувалися у соціальних мережах, для їх розрізнення використовувались різноманітні додаткові елементи. Наприклад, пости присвячені опису відповідного твору завжди супроводжувався обкладинкою книги з її назвою та чашкою кави; публікації присвячені спогадам про літераторів доповнювалися розлінійованим клаптиком паперу та графічним зображенням будинку «Слово» у вигляді літери «С», посередині композиції були розміщені відповідні портрети; дописи присвячені постаті письменника були виконанні ідентично з відповідними обкладинками випусків про конкретного літератора, це було зроблено для того, щоб аудиторія чітко ідентифікувала подкаст, могла легко знайти його на подкастингових платформах якщо шукала його після того як побачила пости в Тік Тоці чи Instagram тощо.

2.5. Технічні і програмні засоби

Для запису аудіодоріжок інформаційного продукту було використано диктофон смартфона. Не зважаючи на те, що це був не професійний пристрій якість звук була високого рівня. Так само для запису інтерв'ю було використано диктофон телефона, але зважаючи на те, що це був онлайн-дзвінок через нестабільність зв'язку запис був нижчої якості, але ми це виправили за допомогою програм для аудіомонтажу.

На сьогодні у загальному доступі є безліч програм для аудіомонтажу, зокрема Adobe Audition, Reaper (пропонує безкоштовну 60-денну пробну версію), OceanAudio, Inshot, Music Editor, Audio Editor, Audacity, тощо. Власне для аудіоредагування ми користувалися телефонним додатком «Inshot» у якому окрім редагування відео можна здійснювати аудіомонтаж. У цьому додатку немає обмежень у хронометражі записів, є можливість вирівнювати аудіодоріжки, окрім цього робити нові записи, склеювати та видаляти зайві

звукові елементи, а також нашаровувати звукові записи. Додаток має власний фонд звукових ефектів, музичних композицій без авторського права та музичні фільтри.

Запис цитат письменників або вислови з літературних творів ми реалізовували за допомогою вже згаданої платформи «Kits AI», на якій можна здійснювати запис потрібного хронометражу або додавати вже записані аудіофайли. Після чого підбирати у голосовому фонді потрібний жіночий або чоловічий голоси та редагувати їх тональність та тембр. Єдиним мінусом у цьому процесі є те, що деякі накладені голоси виходили занадто металевими, тому їх треба було або перезаписувати, або редагувати під час монтажу.

Безліцензійні мелодії, шуми та підложки ми шукали на YouTube Studio та відповідних Telegram-каналах. Їх різноманітне наповнення дозволило нам обрати потрібні звукові елементи, що використали у своєму творчому проєкті.

Вже змонтовані аудіозаписи ми опублікували на подкастингових платформах Sound Cloud та Spotify for Podcasters. Для поширення та популяризації нашого творчого проєкту ми використовували такі соціальні мережі як: Tik Tok, Instagram та особисту сторінку у Facebook.

2.6. Зв’язок із творчим доробком (портфоліо)

За час навчання було створено та опубліковано 20 різножанрових матеріалів в електронних виданнях, 10 радіоматеріалів та 8 телевізійних. Близько шести публікацій тематично пов’язані з темою творчого проєкту, це матеріали, присвячені історії України та її пам’яткам архітектури, культурним надбанням, кінокартинам, пов’язаним з історичними періодами українського народу, музиці та вітчизняному You Tube контенту. Три радіоматеріали з 10 власне є випусками подкасту нашого творчого проєкту, інші сім – це інформаційні різножанрові матеріали, такі як: інтерв’ю та репортаж. Окрім цього, було створено 4 випуски подкасту в рамках проєкту «НеУмовно», присвячені Спільноті Святого Егідія в Івано-Франківську та групові роботи «Сестри по зброї» про дискримінацію жінок в армії та два випуски про

перейменування вулиць в Запоріжжі. Також серед аудіоматеріалів опубліковано один випуск авторської програми «Кінороковий калейдоскоп», присвячений музичним рок-композиціям у кінострічках, так у пілотному випуску йшлося про саундтреки до фільму «Чорна вдова» від «Marvel». Ми аналізували доречність використання музичних композицій у фільмі, їхні історії написання та короткі відомості про авторів. На сторінці «FemCast» платформи Sound Cloud випуск налічує 42 прослуховувань та 8 вподобань.

Саме завдяки роботі над вище перерахованими аудіоматеріалам ми вже мали досвід у створені подкастів. Так було отримано навички роботи в додатках для редагування аудіодоріжок, написання сценаріїв, підбору інформації та фахових експертів для проведення інтерв'ю в обраній тематиці.

Не зважаючи на те, що через війну не завжди була можливість проходити практику очно, у портфоліо є якісні матеріали на різноманітну тематику. Зокрема є публікації на тему війни в Україні, серед таких матеріали про зруйновані російською армією пам'ятки архітектури, українських медійних осіб, що з перших днів доєдналися до українського війська, дві розповіді переселенців із Запорізької області та досвід біженки, що емігрувала до Німеччини, історія розвитку дронів у воєнних конфліктах та процес переходу поросійщених українців на рідну мову. Ці теми, як на момент написання так і зараз, є актуальними та цікавими для аудиторії.

В межах проєкту «Euro Peace. ERASMUS+» було створено груповий випуск подкасту «НЕумовно» під назвою «Сестри по зброї». У якому ми розкрили проблему дискримінації жінок на військовій службі, навели приклади висвітлені у медіа, статистику та зміни у законодавстві, окрім, цього порівняли вітчизняні права жінок в армії з міжнародним досвідом. Для повного розкриття теми ми взяли інтерв'ю у діючої військовослужбовиці, яка зіштовхнулася з дискримінацією на службі та психологині, яка розповіла про свій досвід роботи з жінками що зіштовхнулися з цією проблемою. Для кращого звукового ефекту було створено відповідне інтро зі звуком серцебиття та записаними негативними коментарями користувачів соціальних мереж з якими стикаються

військовослужбовиці. Станом на 18 травня 2025 року на сторінці «FemCast» платформи Sound Cloud випуск налічує 85 прослуховувань та 13 вподобань. Робота над цим груповим проєктом також стала для нас прикладом роботи над якісними журналістськими аудіоматеріалами.

В кінці третього курсу була можливість пройти практику в університеті ім. Василя Стефаника в Івано-Франківську. За час цієї практики було створено 10 різноформатних та різножанрових матеріалів. Це були телевізійні матеріали: репортаж про фестиваль морозива «Чесний пломбір», в рамках якого ми відвідали захід, взяли коментарі в організаторів та гостей події, окрім, цього зафіксували новий рекорд України у поїданні морозива; інтерв'ю з деканом факультету філології ПНУ ім. В. Стефаника Романом Голодом у якому ми розкрили методи роботи, відкриття і досягнення на факультеті, які є творчі ініціативи для студентів, про співпрацю з різними регіонами України та європейськими країнами, а також плани по покращенню навчального процесу на найближчі роки; у трьох прямих етерах на радіо «Stefanyk – FM», ми розповіли про враження від міста за перший тиждень перебування, записали групове інтерв'ю про досвід студентки 2 курсу Вікторії Добромірської у Міжнародному науково-дослідницькому виїзді до Македонії та груповий еткр про досвід, отриманий під час практики.

Серед аудіоматеріалів є репортаж до десятиріччя кафедри управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та івентменеджменту ПНУ, під час якого ми записали інтерв'ю з деканом факультету, студентами та випускниками. А також подкаст для проєкту «НеУмовно» про діяльність спільноти Святого Егідія в Івано-Франківську, де нам також вдалося поспілкуватися з волонтерами, координаторами та переселенцями, які відвідували центр. Окрім цього, було створено три замітки для сайтів Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, про вже згаданий ювілей кафедри управління соціокультурною діяльністю та для Національної спілки журналістів України щодо двох зустрічей, організованих для студентів із Запоріжжя у Центрі журналістської солідарності.

Окрім журналістських матеріалів, за час навчання було розроблено одну соціальну рекламу в рамках дисципліни «Реклама та зв’язки з громадськістю». Вона була присвячена проблемі надмірного використання гаджетів і їхньому негативному впливу на сімейні стосунки. Альтернативою гаджетам для мешканців Запоріжжя було запропоновано сімейний відпочинок на острові Хортиця.

ВИСНОВКИ

Подкастинг існує з 2004 року, але у світі популяризація цього формату відбулася хвилями, за часів карантину через Covid-19 стався новий та більш активний поштовх появи нових подкастів. Сьогодні подкасти є одним з доступних для масової аудиторії засобом поширення та отримання інформації на широкий спектр тем. Літературна тематика не є винятком у цьому переліку. Проаналізувавши подкастинговий медіа простір, ми з'ясували, що з початком повномасштабного вторгнення на територію України суспільство масово почало відмовлятися від російськомовного та російського контенту в цілому, віддаючи перевагу вітчизняним кріейторам. У 2022 році зросла цікавість аудиторії до подкастів про українських письменників 20 століття, більшою мірою покоління творців Розстріляного відродження.

У кваліфікаційній роботі бакалавра ми проаналізували та узагальнили теоретичні підходи до поняття «подкастинг», розібрали переваги і недоліки, з якими стикаються творці контенту під час роботи, окрім, цього визначили жанрові категорії подкастів. Власне серед переваг подкастингу можна виділити провідну – це доступність, як у методах створення так і у способах прослуховування. Щодо недоліків то можна назвати неліцензоване використання музичних композицій, низька якість запису, недоречне поєднання звукових елементів та технічні проблеми під час запису. Також виділимо три основні жанри: інформаційний (радіоінтерв'ю, радіорепортаж), аналітичний (радіоогляд, радіокоментар) та художньо-публіцистичний (радіонарис, радіофільм).

Творчий проєкт складається з трьох випусків подкасту, кожен з яких присвячено окремому українському письменнику покоління Розстріляного відродження та детальному аналізу двох-трьох його знакових творів. У першому випуску мова йде про Майка Йогансена та розбір його роману «Подорож ученого доктора Леонардо...» та оповідання «Резолюція», у другому про про Миколу Хвильового та памфлет «Україна чи Малоросія?», новели

«Мати» і «Я (Романтика)», у третьому про Івана Багряного та поему «Ave Maria», памфлет «Чому я не хочу вертатись в СРСР?» та роман «Сад Гетсиманський». У кожному випуску присутні коментарі літературних експертів та цитати героїв випусків, їх близьких товаришів та крилаті вислови з їх творів, озвучені за допомогою платформи «Kits AI». Крім того, до кожного випуску був написаний сценарій з урахуванням усіх звукових елементів та синхронів експертів. Для того, щоб написати інформативний та оригінальниий сценарій, ми дослідили чимало джерел на обрану тему, це були інтерв'ю з літературознавцями які вивчають життя та творчість кожного письменника, наукові статті, тематичні сайти та дописи у соціальних мережах, відеоматеріали та власне обраний творчий доробок письменників.

Для створення та закріпленості характерного звукового образу подкасту було використано незмінні акустичні елементи (шуми, відбивки та підложки). Кожен епізод складається з двох частин: першої – біографічної, у якій розповідається про життєвий шлях письменника. Він має драматургічні елементи, а саме: звучать голоси письменників, їхніх друзів, створено досить насичений звуковий образ, чимало структурних звукових елементів (відбивок, звукових сигналів, шумів, що створюють ефект присутності). Другу частину епізодів присвячено детальному розбору творів, прихованим символам, паралелям між минулим і сьогоденням, що забезпечує актуальність теми крізь роки. Власне для цих двох частин було обрано єдину звукову підложку. Кожен випуск мав сталу структуру: привітання та анонс письменника, зачин розділу «Про письменника» завжди починається з факту із життя митця, який є переламним у його долі, далі розповідь про біографію письменника. Розділ «Про творчість» містить аналіз творів із експертними коментарями, завершується випуск цитатою, що відображає філософію життя письменника. Для досягнення ефекту присутності ми використали шуми, що переносять в описаний в подкасті антураж (звуки кроків, відкриття дверей, шум потягу або моря та інші). Серія подкастів була опублікована на платформах Spotify та Sound Cloud, а також поширена в соціальних мережах.

Унікальність цього інформаційного продукту полягає в тому, що у ньому гармонійно поєднано біографічну частину письменників та розбір декількох його творів з експертною думкою. Подібних прикладів в українському літературному подкастингу дуже мало, тому ми маємо намір розширити підходи до форматів цієї тематики та покращити свій творчий продукт за необхідності.

Творчий проєкт тематично пов’язаний з шістьма матеріалами портфоліо створеними за чотири роки навчання на факультеті журналістики Запорізького національного університету. За час проходження практик різножанрові та різноформатні матеріали стосувалися тем історії України та її пам’яткам архітектури, культурним надбанням, кінокартинам, пов’язаним з історичними періодами українського народу, музиці та вітчизняному You Tube контенту.

Під час практик була можливість проходити їх як в онлайн форматі, так і взяти участь в освітньому стажуванні у місті Івано-Франківськ, де здобули новий та цікавий досвід. В цілому за час практики було створено 20 різножанрових матеріалів в електронних виданнях, 10 радіоматеріалів, 8 телевізійних та одну соціальну рекламу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баришполець О. Т. Український словник медіакультури. Київ : Міленіум, 2014. 196 с.

2. Бондарець, Н., Гуменчук, В., Петрик, В. Гармонія та дисонанс: аналіз використання музичного супроводу для посилення емоційного впливу в сучасному кінематографі. *Молодь і ринок.* 2024. №5 (225). С. 77–82.

3. Дмитровський О. Подкаст-програми та блоги: основні аспекти їх створення. Теле- та радіожурналістика. 2014. Випуск 13. С. 210–213.

4. Дорош М. Сторітелінг на папері та планшеті. *Детектор медіа.* 2012. URL: https://surli.cc/qiaovx (дата звернення 08.02.2025).

5. Ковтун Н. Літературні подкасти в медіа просторі : тематично-жанрові пріоритети. *Держава і регіони.* Сер. Соціальні комунікації. 2023. № 1 (53). С. 71–79. URL: http://surl.li/nkkfr (дата звернення: 08.02.2025).

6. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики : підручник. Київ : Знання, 2006. 628 с.

7. Любченко Ю. В. Інформаційне радіомовлення : навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра напряму підготовки «Журналістика». Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 99 с.

8. Огляд українських подкастів. *zaxid.net*. 22.01.2010. URL: https://surl.li/adrhdx (Дата звернення: 08.02.2025).

9. Побідаш І. Сторітелінг: ознаки «гарної» історії. Обрії друкарства. 2019. №1 (7). С. 144–150.

10. Премія для подкастерів «Слушно» оголосила номінантів. *Читомо*. 15.08.2024. URL: https://surl.li/airmpc (Дата звернення: 16.02.2025).

11. Родіонова Н., Громська В. Подкасти: світовий досвід та поширення в Україні. *The XXX International Science Conference «Interaction of society and science: problems and prospects»,* June 15–18, 2021, London, England. 565 p. С. 176–180.

12. Рибак С. Аналіз тенденцій розвитку подкастингу закордоном та в

Україні. *Матеріали XIII міжнародної науково–практичної конференції «Антикризовий розвиток соціальних та економічних процесів в умовах глобалізації»*. Буча. 2018. С. 47–50.

13. Страшко І. В. Подкаст: погляд крізь призму соціальної філософії. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2017. Запоріжжя. Вип. 71. С. 83–89.

14. Царик Г. М. Подкаст як жанр сучасного медійного дискурсу. *Південний архів.* Вип. XCV. URL: https://surl.li/tthbbt (Дата звернення: 05.02.2025).

15. Чим подкаст відрізняється від інших форматів. *Izone media.* URL: https://izone.media/not-a-podcast/ (Дата звернення: 08.02.2025).

16. Шитоха А. Подкасти про книги – сучасний інструмент популяризації читання. *Тренди та перспективи розвитку мультидисциплінарних досліджень: за матеріалами VII Міжнародної студентської наукової конференції «Діджиталізація науки як виклик сьогодення»*, Полтава. 2024. С. 845–846.

17. BBC Sounds: Pop Cultures, Sub Cultures. Commissioning Brief. BBC. URL: http://surl.li/twfpb (дата звернення 08.02.2025).

18. Podcast. Cambridge University Press & Assessment 2024. Cambrige dictsonary. URL: http://surl.li/fhyanc (Дата звернення: 05.02.2025).

19. Facer B.R. Academic Podcasting and Mobile Assisted Language Learning: Applications and Outcomes. USA: IGI Global, 2011. 75 p.

20. Jemily R. What is a podcast? Considering innovations in podcasting through the six–tensions framework. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies*. 2022, Vol. 28(5). URL: https://surl.li/qpqits (дата звернення 08.02.2025).

21. Megogo Audio. Портрет українського подкастера. Дослідження. 2023. URL: https://surl.li/jfpspw (Дата звернення: 03.03.2025).

22. The New Oxford American Dictionary. Erin McKean (editor). Second Edition. Oxford University Press, 2005. 2051 p.

ДОДАТОК А
СЦЕНАРІЇ ПОДКАСТУ
«ГОЛОСИ РОЗСТРІЛЯНОГО СЛОВА»

Епізод №1: Голоси Розстріляного Слова. Майк Йогансен. Той, хто насміхався з радянської влади під маскою алегорій

Загальний хронометраж: 17 хв 46 сек

СЦЕНАРІЙ 1

Основний текст	**Звукове оформлення**
Заставка	
Вступна частина	
Ведуча: Всім привіт, ми з вами ще не знайомі – я Вікторія Іванова, ваш провідник в історію письменників минулого століття. Мета нашого літературного подкасту оживити спадщину українських письменників, які стали жертвами радянських репресій. Зробити їхні твори актуальними і зрозумілими сучасним читачам. Це не про суху біографію, а живу розмову про їх життя, творчість, ідеї. Проаналізуємо найвідоміші твори, розберемо їхні символи та паралелі. Сьогодні ми присвятимо перший випуск програми «Голоси Розстріляного Слова» письменнику, чиє ім'я, на жаль, не так часто згадують, але чиї твори й досі вражають своєю глибиною і оригінальністю. Готові дізнатися, більше про Майка Йогансена та чому його твори досі актуальні? Тоді поїхали!	Ефект короткого переходу (вжух) Підложка 1 Ефект короткого переходу
Відбивка «Про письменника»	
Ведуча: Кінець 1937 року. В одній із камер Лук'янівської в'язниці Києва. **Чоловічий голос:** «*Вы обвиняетесь в участии в украинской националистическо-террористической организации и планирование покушения на руководство коммунистической партии расстрелом их из охотничьего ружья*». **Ведуча**: 27 жовтня у віці 41 року фактично за день до свого дня народження в одній із камер Лук'янівської в'язниці було розстріляно письменника Майка Йогансена. За діяльність в українській націоналістично-терористичній організації, що планувала вбити керівників партії.	Підложка 1 Звук кроків Звук відкриття залізних дверей Звук кроків Звук пострілу Підложка 1
Перебивка	
Ведуча: 28 жовтня 1896 року в Харкові у родинні вчителя німецької мови, вихідця з Латвії, та представниці роду старобільських козаків, народився хлопчик - Михайло, який пізніше стане відомим за ім'ям Майк Йогансен. **Чоловічий голос**: «Зі спогадів Юрія Смолича» **Чоловічий голос**: «*І, хоч опускалось коріння мого генеалогічного дерева в*	Підложка 1 (згасає перед цитатою) Фразу обрамляє звук

сиву запорізьку старину, все ж перші вірші свої я, Майк Йогансен, вирізав на дверях льоху німецькою мовою.» **Ведуча**: Ці дитячі спроби, виведенні німецькою та російською мовами, стали першими кроками на поетичному шляху Майка. Однак справжнє народження його поезії відбулося тоді, коли він обрав українську мову, символічно спаливши всі свої попередні твори. У шкільні роки Майк був не просто учнем, а багатогранною особистістю. Ще підлітком він почав заробляти репетиторством, демонструючи неабиякі педагогічні здібності. Університетські роки стали часом розквіту його інтелекту. Захопившись філологією, він глибоко вивчив латину та грецьку, а його дипломна робота стала справжнім науковим досягненням. Паралельно з цим, його цікавила філософія. Ідеї Канта і Шопенгауера надихали його на роздуми про сенс життя і місце людини у світі. Майк Йогансен був поліглотом, адже вільно володів 6 мовами європейського походження та майже усіма слов'янськими, знав старогрецьку та латину. **Чоловічий голос**: «Зі спогадів Юрія Смолича» **Чоловічий голос**: «Після обіду полежу годинку — треба вивчити сербську мову*". "Ввечері він уже сів перекладати сербські думи та здав цей переклад другого дня до обіду. Як відомо, його переклади сербських дум — найкращі».* **Ведуча**: Увечері, у задимленій більярдній, зустрілись два титани. Один – відомий поет, чиї вірші гриміли на всю країну. Інший – не менш талановитий, але менш відомий письменник, що волів залишатися в тіні. Йдеться про поєдинок між Володимиром Маяковським і Майком Йогансеном. Маяковський, впевнений у своїй перемозі, зухвало кидав кулі. Та Йогансен, здавалося, зовсім не хвилювався. Він спокійно вибивав кулю за кулею, змушуючи опонента нервувати. І ось, несподівано для всіх, Йогансен переміг. Свідки події казали, що з Маяковського тоді добре познущалися, а Майк став більярдним королем.	друкарської машинки Шум плівки (до кінця цитати) Підложка 1 (згасає перед цитатою) Фразу обрамляє звук друкарської машинки Шум плівки (до кінця цитати) Коротка перебивка Підложка 1 Звук гри в більярд
Перебивка	
Ведуча: Коли мова заходила про створення українського правопису 1928 року, він був одним із тих, хто долучився до цієї важливої справи. Його філологічні знання та любов до рідної мови стали незамінними у цій справі. Паралельно з літературною та науковою діяльністю, він знаходив час для спорту. Теніс та шахи були його улюбленими хобі, які допомагали йому відпочити та тренувати розум. Він був не лише письменником, а й людиною дії, яка любила природу, подорожі та активний спосіб життя. Його захоплення полюванням було не лише розвагою, а й способом відпочити від творчих турбот і набратися сил. А ось музику ненавидів, буквально не міг її терпіти, оскільки всі ті мелодії доводили до сліз. Як згадували товариші Майка він одягався переважно у спортивний одяг. Театри не дуже любив, ходив вкрай рідко, то класичні костюми, які були невід'ємною частиною гардеробу багатьох його сучасників, навіть і не мав. Однак, незважаючи на таку невибагливість, у стилі Йогансена була своя особлива родзинка. Письменник мав справжню пристрасть до білих комірців, які контрастували з кольоровими сорочками, створюючи елегантний і водночас неформальний образ. Ще однією його улюбленою річчю були штани «гольф» - зручні і практичні. А протягом майже всього року Йогансен носив одне й те саме пальто та літню картату кепку, не зважаючи на зміну сезонів. Можливо через таку привабливість він був одружений тричі. Згадує засновниця книжкового клубу «Невеличка драма» Анастасія Григоренко: **Жіночий голос**: «*Якщо говорити про нього як про особистість, він був і женоненависником після певних особистих драм, коли дружина покинула*	Підложка 1 (згасає перед цитатою) Шум плівки (до кінця цитати) СХ [6:30 – 7:08]

його і сина, і хотіла зв'язатись своє життя з художником. Після цього він зненавидів жінок і художників. Мені здається трошки весь світ несправедливий до нього, але до цієї ситуації, мабуть навіть і після, він був і користувався увагою серед жінок, бо він такий симпатичний, і цікавий, і розумний, і спортивний, все при ньому. І сам любив приділяти увагу жінкам. Я думаю, що він насправді був не якимось жорстоким женоненависником, він був скоріше дуже обережним з жінками, але міг поводитися з ними галантно, по-джентельменськи певною мірою.» **Ведуча**: 18 серпня 1937 рік. Сонце ще не встигло піднятися над Харковом, коли двері квартири Майка Йогансена у будинку «Слово» розлетілися на друзки. У життя письменника увірвалися тіні сталінських репресій. Його заарештували, звинувативши в антирадянській діяльності та участі у націоналістичній організації. 27 жовтня того ж року в одній із камер Лук'янівської в'язниці було розстріляно письменника Майка Йогансена.	Коротка перебивка Підложка 1
Відбивка «Творчість»	
Ведуча: Майк Йогансен – представник українського авангардизму, про що свідчить його романи та оповідання. Його жага до подорожей передалась не одному герою творів. Сміливо можна сказати, що не одне його творіння приховано критикувало совєтську владу. **Жіночий голос:** *письменник Мирослав Леюк для «Телебачення Торонто»* **Чоловічий голос**: «*Мабуть, найголовніше, що є у Йогансені те, що він не канонічний, він працює в нашій літературі, як трикстер, той хто вивертає. Він є тим хто протистоїть традиції. І тому це один з найголовніших авангардистів, формалістів, тобто тих кого переглянуто було до нього для того щоб сформували нову якусь нову актуальну і втому числі модну якість»* **Ведуча**: Почнемо з оповідання «Резолюція», цей сатиричний твір, хоч і написаний у формі античної алегорії, насправді є гострою критикою совєтської дійсності. Через призму античного світу Йогансен змальовує тоталітарну систему, де індивід безпорадний перед механізмами державної машини. Цікаво чи могло звернення до опису краєвидів, назв європейських міст при висвітленні проблем українського суспільства відтягнути момент арешту письменника? На це питання дала відповідь авторка книжкового клубу «Невеличка драма» Анастасія Григоренко: **Жіночий голос**: «*Дуже цікаве питання! Насправді, особисто я думаю, що ні, навряд. Він не писав так жорстко скажімо так, як Хвильовий, проте все одно зачіпав дуже болючі для радянської влади теми. І насправді, арешту він все ж таки не уник. Так, не всіх заарештували в один день, не всіх розстріляли, проте не думаю, що можна сказати, що Йогансен намагався відтягнути арешт чи якось себе врятувати.*» **Ведуча**: Головний герой – Квінт Люцій Публікола – це не просто якийсь римський патрицій. Він – це інтелектуали, які намагаються зберегти свою гідність і розум в умовах тоталітарного режиму. Його подорож у майбутнє – це як наша спроба зрозуміти, що ж відбувається навколо нас. Далі, уявіть собі Чорне море. Зазвичай воно символізує безмежність та невідомість. Але в контексті оповідання, це скоріше безвихідь, в яку потрапляє людина в тоталітарній системі. А ті самі залізяки, поїзди – це ж символ прогресу, який у радянській системі часто обертався проти людини, товарні вагони які наповнені ворогами системи, що їдуть у сибірські табори з яких навряд чи повернуться. Хоча в явному вигляді репресії не згадуються, але атмосфера страху і безвиході, яка панує в оповіданні, натякає на можливість арешту. Згадати тільки декрет про латинізацію? Це пряма відсилка до політики русифікації, яка проводилася в Україні протягом 30-х років.	Підложка 1 (згасає перед цитатою) Фразу обрамляє звук друкарської машинки Шум плівки (до кінця цитати) СХ [8:06 – 8:38] Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед цитатою) Шум плівки (згасає наприкінці цитати) СХ [9:15 – 9:39] Звук короткої перебивки Підложка 1 (згасає перед перебивкою) Шум моря Шум проїжджаючого потягу Підложка 1 (згасає перед перебивкою)

Згадки про кіно, грамофон, плакати свідчать про спроби маніпуляції свідомістю людей за допомогою пропаганди. А персонаж Замзав? У нього ефіопсько-замбезівське походження, що є гротескним образом бюрократа, який володіє абсолютною владою і не зважає ні на які правила. Чого варта лише резолюція «Видати аванс 500 карбованців без повороту». Це ж абсурд! Що показує нам всю безглуздість радянської системи. Проблеми, порушені в оповіданні, залишаються актуальними і сьогодні. Бюрократія та корупція – це проблеми, з якими стикаємося ми сьогодні подаровані у спадок від совєтської влади.	
Перебивка	
Ведуча: «Подорож ученого доктора Леонардо...». Це формалістичний, авангардний і певною мірою постмодерний роман початку XX століття. Але цей твір не так про подорож, як про опис українських пейзажів. Йогансен певною мірою заграє з читачем, це проявляється на початку твору, власне у першому абзаці англійською мовою на це вказано, окрім цього він руйнує четверту стіну між героями та читачами. Цікаво, що роман "Подорож ученого доктора Леонардо" спочатку існував у вигляді двох окремих новел, опублікованих у журналі «Літературний ярмарок», і лише згодом автор об'єднав їх у єдиний твір, додавши нову частину, що створила завершену історію. Оригінальною складовою твору є те, що усі персонажі картоні, вони як декорація для основного героя цього твору, навіть попри це, оця жанровість їм характерна. Сюжет дійсно заплутаний, з цього приводу засновниця книжкового клубу «Невеличка драма» Анастасія Григоренко підкреслює, що -	Підложка 1 (згасає перед цитатою)
Жіночий голос: *«Йогансен дуже любить такий прийом, я, мабуть, ні у кого в літературі, чесно, ні в українській, ні в зарубіжній не зустрічала. Коли один персонаж перетворюється в іншого персонажа, потім назад в себе. Тобто ти розумієш, що це ніби він, але як це він перетворився, чому він перетворився? Йогансен це не пояснює, він лишає тебе з цією інформацією».*	Шум плівки СХ [12:25 – 12:47] Звук короткої перебивки
Ведуча: Щодо четвертої стіни, герої розмірковують не просто про свою участь в цьому романі, а навіть про те вдалі чи ні авторські прийоми, як він рухає сюжет. Вони дають оцінку. Щодо головних героїв одним з таких є Дон Хосе Перейра - еспанець, тираноборець. І він же — Данько Харитонович Перерва член степового райвиконкому. Вони обидва мають золотистого ретривера Родольфо. Це одна і та сама особа, яка протягом сюжету буде перетворюватись з одного в другого. Далі доктор Леонардо Паці - він у нас італієць, любить природу і закоханий в Альчесту. Тут теж дуже цікаво, що Йогансен нам не пояснює їх передісторію. Наступний Ахіллес Черепаха, який, виступає в ролі транспорту. Дуже нагадує давньогрецький міф про Ахілеса, який хотів перегнати черепаху. Не менш цікавим є Добрий Древонасадець він господар великої садиби, що відрубав сину ногу, задля заробітку. А також не варто забувати про студента комсомольця Ореста Перебийноса, який теж отак просто раз і з'явився. Що стосується легкості читання, то чимало читачів не розуміють, що взагалі відбувається в романі, учасниця книжкового клубу «Невеличка драма» Діана поділилася своїми враженнями від твору, -	Підложка 1 (згасає перед цитатою)
Жіночий голос: *«У мене паніка я не розумію, що відбувається. То я подивилася одне відео на Ютубі, де авторка розповіла про те, що цей роман ніби-то написаний для театральної преси і що його треба уявляти ніби це все декорації і вони змінюються, там падають, бігають і одночасно вибігає автор і спілкуються на сцені».*	Шум плівки СХ [14:06 – 14:26] Звук короткої перебивки
Ведуча: Цілком зрозуміло, чому цей твір не ставили у театрі у минулому столітті, але зараз хоча б протягом останніх 10-ти років, коли українська	Підложка 1 (згасає перед цитатою)

культурна спадщина знову зазнала розквіту і популяризації такі театральні постановки викликали ажіотаж та зацікавленість серед широкої аудиторії. Українська режисерка Софія Богуш висловила таку думку: **Жіночий голос**: «*Питання дуже цікаве насправді. Якщо книга написана заради того, щоб оспівати красу української природи, оце мета, як це передати на сцені? Намалювати цю красу в картонних декораціях і тоді весь фокус на авторів, тоді втрачається зміст, як тоді передати? Коли я читала зрозуміла, що він грає і зі мною, як з читачем, з ними як з героями цього фільму*». **Ведуча**: Окрім, цього роман сповнений різноманітних алюзій та висміювання совєтської влади в широкій перспективі, але при цьому це зроблено дуже тонко. Образи куркулів Довба, Щовба та Ковба, як втілення ворожого класу, адже в радянській пропаганді часто зображувалися як експлуататори, вороги трудового народу. Вони часто зображуються як фізично сильні і жорстокі люди, що загрожують спокою і порядку. Ці риси можуть символізувати насильницькі методи, які використовувала радянська влада для проведення своїх політик, власне це і показано в епізоді переслідування Данька Перерви. Далі коли власне головний герой переховувався в гречаному полі перед його очима розігралася сцена бою між червоною та білою мурашкою, що мимоволі проводить паралель з подіями Першої світової війни коли велась боротьба між червоними більшовиками та білогвардійцями, так само як більшовики червона мурашка торжествує убивши білу. Цікава алюзія є у сюжетній лінії Доброго Деревонасадця, який відрубав своєму сину ногу, як у комуністичному СРСР, де усе дуже погано, усі живуть не повноцінно, головне є комунізм і пільги. Батько більш вагома та авторитарна особа, що має вплив на сина, умовно меншою і залежною фігурою. Позбавлення ноги, як показ сили і хороші наміри, якщо перенести це на сучасну політичну арену, то росія це батько, а Україна це син, якого позбавляють частини тіла — території, мови та свободи. Тут як раз і руйнується російська пропаганда про старшого і молодшого братів. «Подорож ученого доктора Леонардо» – це не просто роман, а своєрідна загадка, яку автор пропонує розгадати читачеві. Кожен знайде в цьому творі щось своє, адже символіка роману багатогранна і дозволяє різні тлумачення.	Шум плівки СХ [14:45 – 15:14] Звук короткої перебивки Підложка 1 (згасає перед перебивкою)
Перебивка	
Ведуча: Йогансен став жертвою великого терору, який скосив цвіт української нації. Його трагічна доля стала символом боротьби за свободу і незалежність України. І хоча фізично письменника вже немає, його твори продовжують жити, нагадуючи нам про його талант і незламний дух. **Жіночий голос**: *«Зі спогадів Юрія Смолича»* **Чоловічий голос:** *«Але халтури він ніколи не видавав за літературу. Це було або з потреби невідкладно заробити потрібні сто карбованців, або задля якоїсь літературної містифікації»* **Ведуча**: Над епізодом працювала Вікторія Іванова.	Підложка 1 (згасає перед цитатою) Фразу обрамляє звук друкарської машинки Шум плівки Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед відбивкою)
Відбивка (звук закінчення плівки)	

Епізод №2: Голоси Розстріляного Слова. Микола Хвильовий. На межі між натхненням і внутрішніми демонами

Загальний хронометраж: 18 хв 56 сек

Основний текст	Звукове оформлення
Заставка	
Вступна частина	
Ведуча: Вітаю, я Вікторія Іванова і ми продовжуємо знайомитись з історією письменників минулого століття. У другому випуску програми «Голоси Розстріляного Слова» поговоримо про письменника, який є одним з основоположників пореволюційної української прози та ідейним натхненником гасла «Геть від Москви!». Так, я про Миколу Хвильового.	Ефект короткого переходу Підложка 1 (згасає перед відбиавкою)
Відбивка «Про письменника»	
Ведуча: Число 13 завжди було особливим для Миколи Хвильового і супроводжувало протягом усього життя. Саме цього дня він народився, і саме цього дня покинув світ. Але між цими двома датами було стільки всього: революція, війна, кохання, творчість і трагічна розв'язка .	Підложка 1 (згасає перед перебивкою)
Перебивка	
Ведуча: 13 грудня 1893 року на Сумщині, у родині шкільних вчителів народився хлопчик — Микола Фітільов. Його виховання проходило в непростій атмосфері. Батько не завжди був взірцем для наслідування. Його недбалість та алкоголізм створили в сім'ї напружену атмосферу, проте, саме в такому середовищі формувався бунтівний характер письменника, недарма ж його двічі виключали з навчальних закладів. Під впливом старшого Фітільова він починає захоплюватися європейською та російською літературою, а також революційними ідеями, окрім цього Микола почав мандрувати. Мандрівне життя письменника перервала Перша світова війна, у якій він був добровольцем маршової роти. У громадянську з кавалеристами УНР та Директорії бився до останньої краплі крові, був по різні боки з майбутніми друзями – Сосюрою та Тичиною. Розстрілював націоналізм та був найщирішим комуністом. У 1920 році він дебютує під псевдонімом Стефан Кароль, хоча це не перше його творче ім'я. У фронтових газетах він підписувався — Дядько Микола. В періодичних виданнях деякі твори підписані М. Тростянецький або Юлія Уманець. Єдиним ситуативним псевдонімом був М. Заноза, створений лише задля дошкульного акровірша. Остаточно він зупинився на всім відомому псевдонімі — Микола Хвильовий, що описує повернення до української оновленої та значно багатшої традиції. Хвильовий став найвідомішим і найвпливовішим письменником, який змінив культурне життя України. Завдяки йому з'явилося безліч літературних об'єднань, де молоді автори могли розвиватися і творити, наприклад ВАПЛІТЕ. Уявіть собі, що на вулиці підбігає до вас молода дівчина і з палким блиском в очах цитує вірш Хвильового. Або ж ви чуєте, як в університетській бібліотеці група студентів дискутує про його останній роман. Ось таким був вплив Хвильового на сучасників. Його ідеї про європейський характер української літератури надихали ціле покоління письменників. Ці думки він вклав у памфлет «Україна чи Малоросія?». У ньому він ставив під сумнів все, що насаджувала радянська влада: говорив	Підложка 1 Звук короткої перебивки

про те, що українська література має розвиватися самостійно, а не копіювати російську. Саме після цього памфлету він потрапляє в поле зору радянської влади та спецслужб. Таким чином виникло відоме й донині гасло «Геть від Москви!».	
Жіночий голос: *Літературознавця Оксана Проценко*	
Жіночий голос: *«Всі ми знаємо що крім того що писав ці памфлети, тому передувало ще літературна дискусія в якій брав участь безпосередньо і Микола Хвильовий. І до цієї літературної дискусії були залучені ті ж літературні діячі, і академіки, і згодом це призводить до того, що втрутиться сам Йосиф Сталін, який скаже придивитися до політики яку проводить Микола Хвильовий. Згодом це призведе до цькування Хвильового.».*	Фразу обрамляє звук друкарської машинки) СХ [3:47 – 4:20] Шум плівки
Окрім, цього Хвильовий мав свої різносторонні звички. Полювання, алкоголь, ковзани – все це було частиною його життя. Він любив великі компанії, галасливі вечірки, але водночас потребував самотності. Можливо, саме ця суперечливість і робила його таким цікавим.	Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед цитатою)
Хвильовий був романтиком, який вірив у світле майбутнє. Але доля приготувала йому зовсім інший сценарій. Його твори забороняли, його виключали з літературних об'єднань. Він був змушений відмовлятися від своїх переконань, щоб вижити. Але навіть це не врятувало його. Трагічна історія одного з найяскравіших українських письменників нагадує про високу ціну свободи слова.	Коротка перебивка
Невелика подорож у 1933 році в компанії з Аркадієм Любченком Полтавщиною приголомшила письменника. З неї він повернувся фізично й морально розбитою людиною.	
Жіночий голос: *Літературознавця Оксана Проценко*	
Жіночий голос: *«Коли Микола Хвильовий поїде по рідних місцях свого народження і побачить до чого 33 рік цей страшний призвів, до того голодомору, до того винищення української нації – це призведе в подальшому до його самогубства»*	Фразу обрамляє звук друкарської машинки) СХ [3:47 – 4:20]
Здатність передбачувати події за Хвильовим часто помічали оточуючі та боялися цієї «страшної інтуїції». Масштаби штучного голоду і арешт близького друга Михайла Ялового дали зрозуміти письменнику, що дискусії закінчено, за справу узявся червоний терор.	Шум плівки Коротка перебивка
Ніч на 13 травня 1933 року, квартира під номером 9 будинку «Слово» в Харкові. Тієї ночі Микола Хвильовий довго не міг заснути від роздумів. На ранок у своїй вітальні він зібрав літературну богему того часу. Наближаючись до свого кабінету, він вигукнув:	Коротка перебивка
Чоловічий голос: *«Зараз я покажу, як у сьогоднішніх умовах має творити пролетарський письменник».*	
На столі він лишив дві записки, одну для улюбленої пасербиці, а іншу загальну...	
Чоловічий голос: *«Арешт Ялового — це розстріл цілої генерації. За що? За те, що ми були найщирішими комуністами? Нічого не розумію. За генерацію Ялового відповідаю перш за все я, Микола Хвильовий. «Отже», як говорить Семенко... ясно... Сьогодні прекрасний сонячний день. Як я люблю життя — ви й не уявляєте. Сьогодні 13–те. Пам'ятаєте, як я був закоханий у це число? Страшенно боляче. Хай живе комунізм.»*	Звук кроків, сів за стіл, відкрив /закрив шухляду, постріл Шум плівки
Хвильовий був людиною, яка постійно боролася зі своїми внутрішніми демонами. Він часто відчував себе на межі. Навіть мав кілька спроб самогубства, про одну з яких написав у листі до Миколи Зерова ще у 1923 році. Він писав про те, що ходив у Шатилівські яри з «Браунінгом» з бажанням застрелитися, але забракло сили волі. Окрім цього він натякав про це у своїх творах.	Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед цитатою)
Жіночий голос: *Літературознавця Оксана Проценко* (фразу обрамляє	

звук друкарської машинки) **Жіночий голос**: *«Звичайно досить багато літературознавців наголошують на тому що у багатьох творах оця суїцидальна нотка вона є, що багато хто з героїв вони задумуються чи то говорять про самогубство. Як, наприклад, там Боня із «Санаторійної зони», який декілька разів хотів втопитися, але згодом все ж таки покінчить життя самогубством або, наприклад, у його творі «Редактор Карк», де також ідеться про те, що це інтелігент який є зайвою людиною, бо після того як відбулась революція, громадянська війна, досить багато людей не знали куди себе подіти, і виникає таке поняття як «зайві люди» . Ця зайва людина редактор Карк, думає про те, що далі робити, а перед ним лежить браунінг. Якраз літературознавці наголошують на тому, що говорять те, що Микола Хвильовий весь час думав про це.»*	Фразу обрамляє звук друкарської машинки) СХ [7:26 – 8:31] Шум плівки Коротка перебивка
Перебивка «Творчість»	
У творчому добірку Миколи Хвильового, не дивлячись на формат кожен вірш, роман чи повість пройняті проблематикою місця української історії та культури у світі. Хоч він і вважав, себе запеклим комуністом його бачення цього устрою не збігалось з тим, що будувалось совєтами. Погляди автора на Європу впродовж довгого часу турбували агентурну верхівку, що в результаті призвело до самогубства та заборони його творчості. **Жіночий голос**: *Літературознавиця Оксана Проценко* **Жіночий голос**: *«На сьогодні є стаття Віталія Шевченка, «Розбита шибка» називається у якій ідеться про те, що все ж таки Миколу Хвильового служби розстріляли чи його вбили, а не покінчив він життя самогубством навіть така стаття є.»* Памфлет «Україна чи Малоросія», який почав літературну дискусію у другій половині 20-х років починається з двох епіграфів, що знайомлять читачів із ідейними напрямами твору. **Чоловічий голос**: «*Рабство — річ ганебна, але рабська психологія в свободі — гідна зневаги».* Ця цитата Фрідріха Шіллера є баченням і самого Хвильового, яскраво демонструє справжній гнів та обурення українського націоналіста підставою якій є постійне тлумачення про меншовартість, провінційність, розумову та культурну обмеженість його народу. А ось цитата Йосипа Сталіна **чоловічий голос:** *«Нация — это исторически сложившаяся устойчивая общность языка, территории, экономической жизни, психологического склада, проявляющегося в общности культуры»*. Вона оскаржує прагнення українців вважати себе істинною нацією. З самого початку твору Хвильовий нищівно руйнує пропагандистські твердження філософа Володимира Юринця та совєтського діяча Андрія Хвилі. Письменник гостро критикує спроби применшити роль української культури та нав'язати їй російські культурні норми. Він закликає до самостійного розвитку української культури та до подолання рабської психології, окрім цього виступає проти спроб звести українську історію до історії малоросійської провінції Російської імперії. Таким чином у памфлеті спростовано близько п’яти пропагандистських теорій, що досі є актуальними для російських агітаторів у війні проти України. **Чоловічі і жіночі голоси**: *«Українці та росіяни – це один народ!» «УкрАінскій язик – ето діалєкт рускоґо» «Українскій націоналізм – ето буржуазноє двіженіє» «Необхідний інтернаціоналізм!»*	Підложка 1 (згасає перед цитатою) Фразу обрамляє звук друкарської машинки) СХ [3:47 – 4:20] Шум плівки Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед цитататами) Фрази накладаються одна на одну (кінець однієї початок іншої) Фразу обрамляє звук

Жіночий голос: *Літературознавиця Оксана Проценко* **Жіночий голос**: *«Досить багато творів української літератури, памфлетів і художніх творів, які підіймали такі питання «Україна чи Малоросія?». Іноді студенти навіть і дивуються чому актуальним залишається і зараз, але це ще були 20–ті роки 20 століття і вже тоді інтелігенція піднімала питання «Україна чи Малоросія?». Це буде актуальним і сьогодні, тому що розуміємо, що в ті часи росія постійно нав'язувала оцю думку про те, що Україна це неповноцінна держава, це всього на всього Малоросія. Це придаток який з росії. І Микола Хвильовий підіймав це питання доводячи, що це самостійна держава яка заслуговує на самостійну культуру, самостійний розвиток літератури і тому треба відійти від росії.*»	друкарської машинки) СХ [11:25 – 12:05] Шум плівки Коротка перебивка Підложка 1(згасає перед цитатою)
Драматична новела «Мати» розповідає історію родини, яку розлучила війна. Автор демонструє вплив революції та громадянської війни на людські долі, зокрема на долю матері, яка втрачає двох синів через ідеологічні протистояння. ЇЇ очима бачимо безглуздість війни, яка руйнує сім'ї та людські життя. Хвильовий підкреслює, що навіть найсильніші людські почуття – материнська любов та братерська єдність – не можуть протистояти жорстокості війни. Цей твір напрочуд актуальний і сьогодні, коли Україна переживає 11 річну війну. Все також починалося з придушення революції совєтською владою, а потім розв'язанням братовбивчої війни. Ми як і тоді, спостерігаємо ті жахи: розірвані сім'ї, втрачені життя та надії, ворожнечу між братами, які б'ються за різні ідеології, власне причиною цьому як і 100 років тому є загарбницькі російські мрії. У самій новелі старший брат був білогвардійцем, а молодший більшовиком. Сьогодні не одна родина зіткнулася з цією проблемою, коли одні борються за соборність та незалежність своєї держави, а інші приєднуються до ополчення у складі російської армії. Не можливо оминути згадку про георгіївську стрічку, яку отримав старший брат за бойові заслуги, для українців з 2014 року вона стала символом сепаратизму та російської агресії проти України.	
У передмові першодруку 1927 року Микола Хвильовий стверджує, що між новелою «Мати» та «Я (Романтика)» немає нічого спільного **Чоловічий голос**: *«Це оповідання дехто плутає з новелою «Я». Між ними нічого спільного нема. Основна мисль оповідання «Мати» така: поділення людей капіталістичного суспільства на класові табори є така ж неминучість, як неминуча загибель світогляду «старосвітських» людей».*	Фразу обрамлює звук друкарської машинки Шум плівки Підложка 1 (згасає перед цитатою)
Якщо «Мати»– це гірка пісня про втрачені людські цінності в умовах революції, то «Я (Романтика)» – це гостра критика ідеологічних маніпуляцій та фанатизму, які часто супроводжують будь–які радикальні зміни. Ці два твори, незважаючи на різні сюжети, об'єднані загальною темою: впливом революції та обставин на людські долі та моральні цінності. В свою чергу та сама революція та громадянська війна вплинули на самого письменника інакше: **Жіночий голос:** *Літературознавиця Оксана Проценко* **Жіночий голос:** *«Микола Хвильовий один із тих письменників який спочатку дуже повірив владі, комуністам і вступив у комуністичну партію, але згодом звичайно розчарувався в тому що творилося. Микола Хвильовий спочатку написав «Я (Романтику)» новелу, де оповідає про такого справжнього комуніста, який заради ідеї вбиває матір. Звичайно розчарувавшись він побачив до чого призвела влада комуністична, і більшовики, і згодом буде з неї сміятися. Але от з революцією звичайно, що з його біографії знаємо, що він завжди був на передовій і він проголошував у своїх памфлетах ті ж самі ідеї того, що необхідно орієнтуватись на психологічну Європу, необхідно відійти від росії , від російського впливу.»*	Фразу обрамляє звук друкарської машинки) СХ [14:30 – 15:33] Шум плівки Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед цитатою)

«Я (Романтика)» – це психологічний портрет революціонера, який, засліплений ідеалами і втрачає людяність. Головний герой, відданий революційній ідеї, стає інструментом безжалісної машини, не помічаючи, як перетворюється на бездушного виконавця чужих наказів. Твір є гострою критикою тоталітаризму та його згубного впливу на особистість. Саме ця новела стає останньою краплею терпіння совєтської агентури, через момент коли головний герой вбиває власну матір. Це переконало владу у ненадійності, ба навіть шкідливості Хвильового. Не менш цікавою у цьому творі є присвята, коли письменник писав «Я (Романтика)», віддав шану одному з найвідоміших українських літераторів – Михайлу Коцюбинському. Він присвятив свою новелу саме оповіданню «Цвіт яблуні». Чому? Та тому, що в обох творах спостерігається, ніби розділення героїв навпіл. У Коцюбинського батько, що втратив доньку, бореться сам із собою: з одного боку, він страждає, а з іншого – хоче все це зафіксувати для своєї творчості. А в Хвильового герой розривається між революцією і своїми людськими почуттями. Обидва письменники показують нам, як складно буває, коли в душі точиться справжня війна. Дійовими особами новели є мати головного героя Марія її образ – це острів спокою посеред буревію революції, до якого герой намагається повернутися, сам персонаж Я та його альтер его доктор Тагабат – втілення бездушної та жорстокої системи тоталітаризму, що не зважає на людські жертви, Андрюша – слабосилий юнак та дегенерат – жорстокий садист і сторож душі Я(Романтики). **Чоловічий голос:** з новели *«Я(Романтика)»* **Чоловічий голос:** *«Я йшов по дорозі, як тоді — в нікуди, а збоку мене брели сторожі моєї душі: доктор і дегенерат.»* Загірна комуна – це синонім тоталітаризму, який звучить більш лояльно, але все одно символізує новий світ, який будується на руїнах старого. Це ідеал, який, однак, вимагає величезних жертв. Власне те, що зараз робить росія на території України, це стирання міст та сіл на попіл з якого вони прагнуть збудувати «новий русскій мір». **Чоловічий голос**: *з новели «Я(Романтика)»* **Чоловічий голос**: *«І це зрозуміло: — я — чекіст, але і людина»* Новела «Я(Романтика)» Хвильового не просто історичний документ, а твір, що зачіпає вічні теми, які століттями хвилювали людство. Автор змушує нас задуматися проте, як взаємопов'язані ідеали і реальність, якою ціною досягаються великі цілі і чи завжди мета виправдовує засоби. Ця робота нагадує нам, що минулий досвід є важливим уроком на майбутнє.	Фразу обромляє звук друкарської машинки Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед цитатою) Фразу обрамляє звук друкарської машинки) Шум плівки
Перебивка	
Чимало творів та ідей Миколи Хвильового досі актуальні та живуть в серцях українців, адже ми продовжуємо відчайдушно вириватись з міцних щелеп російської культури. Ми маємо продовжувати боротьбу, яку почали наші попередники аби здійснити мрію багатьох постатей минулого століття. **Чоловічий голос:** *з памфлету «Україна чи Малоросія?»* **Чоловічий голос** «*Державна незалежність України неминуча, адже це пройшли всі народи Європи. Відтак протидіяти цьому – значить бути гальмом прогресу*». **Ведуча**: Над епізодом працювала Вікторія Іванова.	Фразу обрамляє звук друкарської машинки Шум плівки Коротка перебивка
Відбивка Відбивка (звук закінчення плівки)	

Епізод №3: Голоси Розстріляного Слова. Іван Багряний. На шляху до Нобеля через пекло ГУЛАГУ.

Загальний хронометраж: 22 хв 41 сек

Основний текст	Звукове оформлення
Заставка	
Вступна частина	
Ведуча: Всім привіт, з вами – я Вікторія Іванова. Продовжуємо знайомитись з історією письменників минулого століття. У третьому випуску програми «Голоси Розстріляного Слова» поговоримо про людину, яка змогла втекти від червоного терору та розказати про його таємниці на весь світ. Сьогодні все частіше на вулицях та в інтернеті можна побачити як молодь популяризує цитати з його творів, наприклад, «Щасливі завжди мають щастя» з роману «Тигролови». Ви мабуть вже здогадались, що мова піде про Івана Багряного.	Ефект короткого переходу (вжух) Підложка 1 Ефект короткого переходу
Відбивка «Про письменника»	
Ведуча: Ранні роки Івана Багряного можна порівняти з дитинством народжених на початку двотисячних. Уявіть, ви – підліток, а навколо все горить. Війна, революція, кров. Саме таке дитинство було в письменника. Він бачив, як червоні більшовики вбивали його рідних, як палили села. Це було щось на кшталт того, як діти бачили революцію Гідності на майдані, як зараз в Україні вони знову бачать війну з росіянами. Тільки тоді не було Інтернету, щоб все це поширити вільно на весь світ. Він не зламався, а став рупором тих, хто не міг говорити, його слова залишились актуальними і сьогодні.	Підложка 1 Звуки майдану та війни
Перебивка	
Ведуча: Іван Павлович Лозов'яга народився 2 жовтня 1906 року, другою дитиною в родині охтирського муляра. Шкільні роки він провів у вищій початковій, навчаючись там був редактором шкільного журналу «Надія». Тоді ж у 2 класі почав писати перші вірші. **Жіночий голос:** *Літературознавиця Юлія Курилова* \ **Жіночий голос:** *«Про своє дитинство у листі до Дмитра Нитченка він згадуватиме і говорить про те, що літературою зайнявся дуже рано, писав вірші українською ще в російській церковно приходській школі. І це був протест проти цієї системи освітньої. І його навіть за це називали так злісно мазепинцем, оскільки він робив навчальні завдання не так, як від нього це вимагали а робив, так як навчила його мати, так і це було таке завзяте змагання.»* А сам Іван Павлович про це згадував так: **Чоловічий голос:** *«Першого вірша написав я в десять років у першій клясі начального училища. Написав українською мовою, як протест проти учителя, що бив мене лінійкою по голові за те, що я не вмів по-російськи. Ба, згодом уже й умів, та не хотів.»* Його дитинство проходило в Україні 20-х років минулого століття – це часи палаючих сіл, розстріляних козаків і дітей, які не розуміли чому світ навколо раптом став таким злим і жорстоким. Маленький Іван бачив, як червоні більшовики, ніби чорна хмара, насувалися на рідну землю. **Чоловічий голос:** *З памфлету «Чому я не хочу повертатись до СРСР?»*	Підложка 1 (згасає перед цитатою) Фразу обрамляє звук друкарської машинки Шум плівки (до кінця цитати) СХ [2:14 – 2:44] Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед цитатою) Шум плівки Коротка перебивка Підложка1 (згасає перед цитатою)

Чоловічий голос: *«Я був ще малим 10-річним хлопцем, як більшовики вдерлися в мою свідомість кривавим кошмаром, виступаючи як кати мого народу, це було 1920 року. Жив тоді я в дідуся на селі, на пасіці. Дідусь мав 92 роки і був однорукий каліка. Аж ось одного дня, надвечір, прийшли якісь озброєні люди, що говорили на чужій мові, і на моїх очах та очах інших онуків, під наш несамовитий вереск замордували його, а з ним одного сина (мого дядька).»*	Фразу обрамляє звук друкарської машинки Шум плівки (до кінця цитати)
Після школи Багряний спробував себе як слюсар, а згодом як художник-кераміст. Його професійний шлях був надзвичайно різноманітним: від політичного працівника на виробництві до вчителя малювання в дитячій колонії, окрім цього працював на донецьких шахтах. У вісімнадцять років вступив до Охтирської філії організації селянських письменників «Плуг». В юності Багряний багато мандрував Україною, як він казав, щоб «збагатитись враженнями». Він побував на Донбасі, в Криму, Кубані та у Кам'янці-Подільському, де працював у місцевій газеті «Червоний кордон». Працюючи складачем у друкарні, робить самвидавну книжечку, так він оформлює свою першу збірку новел «Чорні силуети», яку видав під псевдонімом Іван Полярний.	Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед цитатою)
Жіночий голос: *Літературознавиця Юлія Курилова*	
Жіночий голос: «*Також писав під такими іменами як Сорок Сорок, Дон Кочерга. В багатьох джерелах дослідники в медіа теж зазначають, що саме псевдонім Багряний він взяв під впливом прочитання текстів Миколи Хвильового, нібито як цей символізм революційних настроїв, які відображають червоний. Багряний колір був використаний і паном Лозов'ягіним, але мушу сказати, що є такий момент в цих виборах псевдонімів. На якому наголосила особисто я, можливо тут не вплив саме текстів, Хвильового, його харизма, а особисто шлях Івана Багряного. І, можливо, саме таке захоплення живописом, керамікою теж могло вплинути тому, що в керамічних пігментах, які додають в процесі творення виробів є багряний, помаранчевий, теракотовий колір. Тому що він був людина не байдужа до мистецтва насамперед.»*	Фразу обрамляє звук друкарської машинки) СХ [4:55 – 6:00] Шум плівки
Син письменника Нестор, в одному з інтерв'ю поділився, що дізнався про справжнє прізвище батька вже у дорослому віці.	
Під час навчання в Київському художньому інституті, Багряний вийшов зі спілки «Плуг» і вступив до опозиційного літературного об'єднання МАРС, де зблизився з багатьма майбутніми мешканцями будинку «Слово».	Коротка перебивка
У 1929 році вийшла цензурована збірка поезій «До меж заказаних». Пізніше у розпал сталінських репресій 30-х років у СРСР відбувалося переслідування української інтелігенції, окрім, цього колективізація і Голодомор. Саме тоді Багряний у маленькому видавництві власним коштом друкує свою поему «Ave Maria», яка миттєво розлітається по всій країні. Того ж року письменник публікує роман у віршах «Скелька», про повстання селян 18 століття проти свавілля московських ченців. Вже тоді він привернув увагу агентури.	Підложка 1 (згасає перед цитатою) Коротка перебивка
Жіночий голос: *Літературознавиця Юлія Курилова*	
Жіночий голос: «*ця людина не одноразово кидала виклик радянській тоталітарній системі. так і власне, мабуть, треба почати з його принциповості, тому що по 1 за власним бажанням вийти з комсомолу в ті роки, так і ставати в опозицію до режиму. Чому так стається? Тому що з дитинства сформована натура протестна. Відповідно ті випробування що випала на його долю лише загартовували його характер і ідеологічний спротив оскільки він бачив як нищить людські життя система і відповідно він не міг лишатися осторонь.»*	
16 квітня 1932 року Багряний зупинявся в квартирі 54, у Василя Вражливого в будинку «Слово». Так одного вечора вийшовши із будинку, письменнику раптом перегородили дорогу «два суб'єкти» із карного розшуку.	Фразу обрамляє звук друкарської машинки) СХ [7:04 – 7:37]

Чоловічий голос: *«Гражданин Лозовягин Иван Павлович? Пройдемте к отделению, вас обвиняют в проведене контрреволюционной агитации»*	Шум плівки
Про свій арешт Іван Багряний так поділився з Григорієм Костюком:	
Чоловічий голос: *Зі спогадів Григорія Костюка*	
Чоловічий голос: *«Дуже настирливо допитувалися, до якого друга це я звертаюся в своїй передмові до "Ave Maria". Я сміявся з них. Так само вперто вимагали сказати, кого я мав на увазі, присвячуючи тему "бунтарям і протестантам". Я сміявся також із цього, як і з уявного друга. Їх злило»*	Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед цитатою)
Через пів року в'язниці, його звільняють, але з позбавленням права проживання в Україні протягом трьох років. Саме тому його відправляють на 5 років «вільного» поселення на Далекий Схід – Хабаровський край, Берингова протока.	Звуки кроків
«Вирячивши вогненні очі, дихаючи полум'ям і димом, потрясаючи ревом пустелі і нетра і вогненним хвостом замітаючи слід, летів дракон.», саме так Іван Багряний описував потяг, що віз в'язнів уральськими лісами. Цей особистий досвід письменника, став основою для написання його найвідомішого роману «Тигролови». Багато подій із життя письменника знайшли відображення в долі головного героя твору. Саме на Зеленому Клині Багряний зустрів свою дружину і знайшов натхнення для створення цього шедевру української літератури. Письменнику вдалося втекти, але в Томську на шляху на Батьківщину його перехопили й додали три роки ув'язнення у Бамлазі. Повернувся до Охтирки він хворим на туберкульоз і зламаний духом.	Фразу обрамляє звук друкарської машинки) Шум плівки Коротка перебивка Підложка 1
На дворі 1939 рік, через 4 місяці після звільнення. Багряного викликали на новий допит. Його чекало два роки у в'язниці, з них 83 дні – в камері смертників звинувачений за участь у контрреволюційній діяльності. У 1941 році на нього чекав туберкульоз та арешт нацистами в окупованому Харкові.	Шум потягу Підложка 1 (згасає перед цитатою)
Чоловічий голос: *З автобіографії Івана Багряного*	
Чоловічий голос: *«Після початку війни перебував на фронті як «народний ополченець» і залишився в німецькому підпіллі. За німців працював редактором української газети «Голос Охтирщини». У 1942 р. мав бути розстріляний, згідно німецького курсу щодо української національної інтелігенції, але випадково врятувався...»*	
Йому знову вдалось втекти на Галичину, там він приєднався до підпілля ОУН. У таких важких умовах Іван Багряний займався написанням патріотичних пісень, малював карикатури та плакати. Знайшов час і для написання роману «Тигролови», в якому змалював долю українця, що втікав від більшовиків. Роман, спочатку опублікований у скороченому вигляді, був втрачений під час війни. Багряний відновив його за пам'яттю та видав. З наступом радянських більшовиків на захід, письменник вимушено емігрував до Німеччини.	Фразу обрамляє звук друкарської машинки)
Жіночий голос: *Літературознавця Юлія Курилова*	Шум плівки
Жіночий голос: *«Є чутки, що твором «Тигролови» зацікавився навіть Голлівуд, але як завжди українцям бракує практицизму, заповзятливості. Так і знову ж таки через мовні проблеми через перекладацькі проблеми. Нібито не змогла ця місія бути здійсненою. І Григорій Клочек у своєму посібнику він такий цікавий момент окреслює, що цю книжку купували на подарунок до дня причастя, або до дня народження це дійсно було тріумфом масової літератури. Фактично це був бестселер, один з 1 бестселерів української літератури.»*	Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед цитатою)
Після війни Багряний став одним із лідерів української літературної еміграції, об'єднавшись у групу МУР. Його поетичний талант, порівнюваний з Шевченковим, робив його зіркою еміграції.	
Незважаючи на складні умови еміграції, Іван Багряний заснував Українську	

революційно-демократичну партію та видавництво «Прометей». Партія видавала газету «Українські вісти» і прагнула поширювати українську культуру та ідеї. Однак, активна політична діяльність Багряного призвела до конфліктів з іншими українськими організаціями, зокрема з ОУН(б). У 1963 році українська діаспора розпочала активну кампанію з метою отримання для Івана Багряного Нобелівської премії з літератури. Його романи про ГУЛАГ, написані задовго до «Архіпелагу ГУЛАГ» Солженіцина, свідчили про його видатний талант і глибоке розуміння тоталітарних режимів. Однак, раптова смерть письменника перекреслила ці плани. Він помер 25 серпня 1963 року в санаторії Сан Блазієн у Німеччині. Варто зазначити, що, совєтська влада не залишала намагань повернути письменника до СРСР, розуміючи, що його слова мають вплив за кордоном. Знаючи про це Іван Багряний завжди носив зашиту в лацкані свого піджака ампулу ціаніду, аби точно не потрапити живим у лапи кремлівських катів. Похований у місті Новий Ульм (Німеччина) на цвинтарі, при вулиці Ройттір.	Фразу обрамляє звук друкарської машинки) СХ [11:07 – 11:41] Шум плівки Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед цитатою)
Відбивка «Творчість»	
Доробок Івана Багряного – це не просто літературні твори, це своєрідна хроніка епохи, відбиток його власного досвіду та спостережень. У них ми знаходимо відлуння революцій, воєн, репресій, а також глибоку філософію про життя, смерть, любов і свободу. Почнемо з твору, який став одним з приводів до першого арешту письменника – поеми «Ave Maria». Іван Павлович не маючи можливості пробитися через совєтську цензуру випустив у світ саморобну книжку «головне і єдине призначення якої було в тому, щоб виявити своє незадоволення». Так вона вийшла друком у 1929 році зі сміливою присвятою: **Чоловічий голос:** *«Всім бунтарям і протестантам, всім, хто родився рабом і не хоче бути ним, всім скривдженим і зборканим і своїй бідній матері — крик свого серця присвячую».* Доки цензори додивилися, чим насправді була ця поема, книжка розійшлася по крамницях і мала великий попит. Серед українських письменників тієї пори лишились згадки про цей самвидав. Сама поема пронизана темою бунту проти існуючого ладу, прагнення людини до справедливості та свободи, у ній зображається страждання простого українського народу і його немічність перед машиною терору. Окрім цього протягом усього твору тягнеться революційний дух та заклик автора до пробудження національної свідомості та мотивації до змін у суспільстві. Багряний яскраво та гостро критикує радянський устрій його нерівність, бідність та безправ'я. На все це лягають релігійні мотиви та звернення до образу Богоматері. Що стосується актуальності то висвітлені вічні проблеми людського життя, місце у світі і звісно гідне і справедливе життя без утисків та репресій. Мова якою написана поема є емоційною та образною, що змушує задуматися над буттям і тим під якою владою ти живеш чи дійсно гідний народ такого ставлення, цим питанням задається український народ крізь епохи. **Жіночий голос:** *Літературознавиця Юлія Курилова* **Жіночий голос: «***Власне, є латинська фраза, яку стародавні римляни вживали як привітання, що означало будь здоровий прощавай і це є наказова форма дієслова, «аве» бути здоровим, що теж знову ж таки в контексті цього твору нам дає дуже дуже цікаві такі асоціації в плані здорового духу і тіла. В той же час, бо витримати такі тортури, які витримував Багряний і те, що зараз через те, що проходять зараз наші в'язні сумління і військові, які потрапляють до полону, і всі ті люди, які пережили жорстокість окупанта. Тобто в такому контексті ця поема, а	Підложка ! (згасає перед цитатою) Фразу обрамляє звук друкарської машинки) Шум плівки Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед цитатою) Фразу обрамляє звук друкарської машинки) СХ [15:21 – 15:58] Шум плівки Коротка перебивка

нові смисли нам демонструє»	Підложка 1 (згасає перед цитатою)
Памфлет «Чому я не хочу вертатися до СРСР?» написаний у 1946 році в еміграції. Цікаво, що спочатку твір мав назву «Чому я не хочу вертатися на родіну?» це зумовлено тим, що автор на момент написання жив у німецькому таборі для переміщених осіб, куди він емігрував через розбіжності у поглядах з керівництвом УПА. Після закінчення Другої світової у таборах для біженців влаштовували облави, під час яких грубою силою їх повертали «на родіну».	
Жіночий голос: *Літературознавиця Юлія Курилова*	Фразу обрамляє звук друкарської машинки)
Жіночий голос: *«Памфлет є яскравим прикладом інтелектуального морального спротиву радянському тоталітарному режимі, оскільки в ньому він викладає не лише особисті причини, не прийняття країни рад, але створює маніфест, який переслідує мету викриття злочинів радянської системи абсолютно несумісність його з ідеалами свободи і гідності. В тексті він пояснює, чому радянський режим є нелюдським, є неприйнятним для людини, яка насамперед цінує свободу. Він говорить про масові репресії, про терор, про придушення особистості, про руйнування культури, гідності. І він надає правдиві свідчення про повсякденність життя в радянському союзі, передає оте відчуття страху постійного контролю, злиднів неймовірних, з якими стикалися звичайні люди, все це спростовувало дані офіційної пропаганди, яку намагалися представити срср, створюючи образ раю на землі, і він адресував це все не лише міжнародній аудиторії, а також і українській діаспорі, яка була розсіяна зневірена і шукала, ідейну основу для збереження своєї ідентичності.»*	СХ [16:37 – 17:39] Шум плівки
	Коротка перебивка
Памфлет набув нечуваного розголосу, його можна було придбати у будь-якому кіоску Ді-Пі, перекладеним англійською, німецькою, іспанською та нідерландською мовами. Сьогодні, майже через 80 років ці слова є актуальними і пророчими для нас	Підложка 1 (згасає перед цитатою)
Чоловічий голос: *з памфлету «Чому я не хочу вертатися до СРСР?»*	Фразу обрамляє звук друкарської машинки)
Чоловічий голос: *«Людині, що виросла в нормальних людських умовах, тяжко повірити у все, що діялось там, на одній шостій частині світу, за китайським муром. Нам світ може не повірити! Добре! То нехай нам влаштують суд. Нехай нас судять, але в Європі, перед лицем цілого світу. Нехай нас обвинувачують, в чому хочуть, але нехай нас судять представники цивілізованого світу. Всі оті сотні тисяч нас, утікачів від большевизму, сядуть на лаву підсудних. Але на такий суд Сталін не піде! Ми того суду не боїмося, але він його боїться – "сонцеподібний". Злодій є злодій і такі його методи.»*	Шум плівки
	Коротка перебивка
Спираючись на дані з памфлету Івана Багряного, Елеонора Рузвельт, очолюючи Комісію ООН з прав людини, сприяла прийняттю Загальної декларації прав людини в 1948 році. Цей документ, зокрема, гарантує право на притулок для тих, хто тікає від переслідувань, як це було актуально для багатьох українців, зокрема і для самого письменника.	Підложка 1 (згасає перед цитатою)
Тема викриття сталінського терору продовжується і в романі «Сад Гетсиманський», що є частково автобіографічним адже ґрунтується на періоді ув'язнення самого автора. Він змальовує тюремне життя, допити, тортури і судову систему сталінського режиму, коли мільйони невинних назавжди зникали за стінами тюрем. Головним героєм роману постає молодший син сільського коваля Якова Чумака інженер і арештант Андрій. Цікавий факт, згадані у творі прізвища слідчих НКВС, тюремних адміністраторів і в'язнів є справжніми, таким чином автор вирішив закарбувати їх в історії аби його народ знав тих хто катував їх предків.	
Жіночий голос: *Літературознавиця Юлія Курилова*	
Жіночий голос: «*Я перебувала на тернопільщині в меморіальному музеї в'язнів нквд і нам проводив екскурсію той, хто, власне відчув це все на своїй долі. Ми перебували в цих камерах, і я майже фізично відчула те, що*	Фразу обрамляє звук друкарської машинки) СХ [19:55 – 20:50]

відчував герой Багряного. Коли людина не може ні сісти нормально ні встати. Коли ця переповнена камера позбавлена свіжого повітря, коли людина має здійснювати свої фізіологічні потреби, вирішувати, так, реалізовувати на очах у всієї камери, тобто на стікаються ниціть і приниження, і власне, ми зараз у свідченнях в'язнів ізоляції донецької. Так, ми все те ж саме чуємо і це надзвичайно травматизму є нас, тому що те, що ми читали у книгах, і думали, що ніколи не повернеться. Ось воно перед нами і страх втрати свого дому знову переслідує нас.» Незважаючи на те, що події роману описані майже століття тому, твір досі залишається актуальним та популярним. Хоч роман зосереджується на конкретних українських реаліях, порушені в ньому теми є універсальними: боротьба за свободу, гідність людини, злочини тоталітарних режимів. Ці питання залишаються актуальними для всіх суспільств у будь-який період. У наш час, коли у світі знову активізуються авторитарні тенденції та загострюються національні конфлікти, роман Багряного виконує роль застереження про небезпеку тоталітаризму. Твір детально вивчає психологію людини, яка опинилася в крайніх умовах, її спроби зберегти гідність та віру в себе. Ці питання залишаються надзвичайно актуальними й сьогодні. «Сад Гетсиманський» – це не лише твір, а й заклик до усвідомлення, до боротьби за волю та справедливість. Він слугує нагадуванням про те, що навіть у найважчих обставинах людина може зберегти свою гідність і надію на краще завтра.	Шум плівки Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед перебивкою)
Перебивка	
Ведуча: Іван Багряний залишив нам таємницю, яку ми, мабуть, ніколи до кінця не розгадаємо. Як одному чоловіку вдалося пережити стільки випробувань і створити такі потужні твори? Його життя – це роман, повний пригод, любові і втрат. І хоча він пішов, його книги продовжують жити і надихати нас особливо в такий складний час. **Чоловічий голос:** *з роману «Сад Гетсиманський»* **Чоловічий голос:** *«Ліпше умерти раз, умерти гордо, з незламаною душею, аніж повзати на колінах і вмерти двічі – морально й фізично. Але в першім варіанті ще є шанс взагалі не вмерти»* **Ведуча**: Над епізодом працювала Вікторія Іванова.	Підложка 1 (згасає перед цитатою) Фразу обрамляє звук друкарської машинки Шум плівки Коротка перебивка Підложка 1 (згасає перед відбивкою)
Відбивка (звук закінчення плівки)	

ДОДАТОК Б

СПИСОК МАТЕРІАЛІВ ПОРТФОЛІО

Інтернет–матеріали:

1. Інтерв'ю. Залякування зброєю мирних жителів: історія родини з Запорізької області, яка 45 днів провела в окупації. IPnews, 7.06.2022. URL: https://ipne.ws/novosti–zaporozhya/sobytiya–i–fakty/Zalyakuvali–zbroieyu–mirnikh–zhiteliv–ist/

2. Хроніка. Садиба Попова, церкви та музеї: як росіяни знищують українські пам'ятки культури. IPnews, 9.06.2022. URL: https://ipne.ws/novosti–ukrainy/sobytiya–i–fakty/sadiba–popova–cerkvi–ta–muzei–yak–rosiya/

3. Огляд. YARMAK, Василь Ломаченко, Тарас Тополя: українські зірки, котрі пішли боронити Україну від російської орди. IPnews, 20.06.2022. URL: https://ipne.ws/novosti–ukrainy/lifestyle/yarmak–vasil–lomachenko–taras–topolya–khto–z/

4. Стаття. Творчість Шевченка в сучасній пісні: як українські виконавці дали нове звучання віршам поета. Інформаційний портал «Пороги». 16.02.2023. URL: https://porogy.zp.ua/2023/02/tvorchist–shevchenka–v–suchasnij–pisni–yak–ukrayinski–vykonavtsi–daly–nove–zvuchannya–virsham–poeta/

5. Стаття. Як популяризація радіо змінилась за 100років: цікаві факти про радіо. Інформаційний портал «Пороги». 16.02.2023. URL: https://porogy.zp.ua/2023/02/yak–populyaryzatsiya–radio–zminylas–za–100rokiv–tsikavi–fakty–pro–radio/

6. Огляд. Український кінематограф: стрічки які варто подивитись. Інформаційний портал «Пороги». 20.02.2023. URL: https://universe.zp.ua/ukrainskij–kinematograf–strichki–jaki–varto–podivitis/

7. Хроніка. Хроніка моя війна. Інформаційний портал «Пороги». 21.02.2023. URL: https://universe.zp.ua/hronika–moja–vijna/

8. Інтерв'ю. Плюси і мінуси життя в Європі: особистий досвід української переселенки під час війни. Інформаційний портал «Пороги». 03.2023. URL: https://porogy.zp.ua/2023/03/plyusy–i–minusy–zhyttya–v–yevropi–osobystyj–dosvid–ukrayinskoyi–pereselenky–pid–chas–vijny/

9. Інтерв'ю. 10 місяців життя в окупації: історія 17–річного хлопця із Запорізької області. Інформаційний портал «Пороги». 10.03.2023. URL: https://porogy.zp.ua/2023/03/10–misyatsiv–zhyttya–v–okupatsiyi–istoriya–17–richnogo–hloptsya–iz–zaporizkoyi–oblasti/

10. Нарис. 365 днів війни: як пройшов для нас цей рік. Інформаційний портал «Пороги». 06.2023. URL: https://porogy.zp.ua/2023/03/365–dniv–vijny–yak–projshov–dlya–nas–tsej–rik/

11. Огляд. 14 цікавих знахідок на україномовному YouTube. Інформаційний портал «Пороги». 14.06.2023. URL: https://porogy.zp.ua/2023/06/14–tsikavyh–znahidok–na–ukrayinomovnomu–youtube/

12. Огляд. Від Запорізьких козаків до Мавки: найкращі мультфільми незалежної України. Інформаційний портал «Пороги». 06.2023. URL: https://porogy.zp.ua/2023/06/vid–zaporizkyh–kozakiv–do–mavky–najkrashhi–multfilmy–nezalezhnoyi–ukrayiny/

13. Огляд. Історія дронів у воєнних конфліктах та їх роль у російсько–українській війні. Інформаційний портал «Пороги». 06.2023. URL: https://porogy.zp.ua/2023/06/istoriya–droniv–u–voyennyh–konfliktah–ta–yih–rol–u–rosijsko–ukrayinskij–vijni/

14. Стаття. Лагідна українізація: поради та складнощі з якими зіштовхуються поросійщені українці. Інформаційний портал «Пороги». 06.2023. URL: https://porogy.zp.ua/2023/06/lagidna–ukrayinizatsiya–porady–ta–skladnoshhi–z–yakymy–zishtovhuyutsya–porosijshheni–ukrayintsi/

15. Замітка. Вітаємо з 10–річчям кафедру управління соціокультурною діяльністю,

шоу–бізнесу та івентменеджменту! Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. 08.06.2024. URL: https://surl.lu/drhngj

16. Замітка. Студентки із Запоріжжя зацікавились роботою Центру журналістської солідарності в Івано–Франківську. Національна спілка журналістів України. 12.06.2024. URL: https://nsju.org/centr–zhurnalistskoyi–solidarnosti/studentky–iz–zaporizhzhya–zaczikavylys–robotoyu–czentru–zhurnalistskoyi–solidarnosti–v–ivano–frankivsku/

17. Замітка. Центр журналістської солідарності: студентки із Запоріжжя зустрілися з краматорською медійницею Вірою Ільїною. Національна спілка журналістів України. 19.06.2024. URL: https://nsju.zp.ua/poslednie–novosti/3498–tsentr–zhurnalistskoi–solidarnosti–studentky–iz–zaporizhzhia–zustrilysia–z–kramatorskoiu–mediinytseiu–viroiu–ilinoiu

18. Огляд. Осіння «золота лихоманка»: тренди, які захоплюють. Модний оглядач. 08.10.2024. URL: https://surl.li/inbroc

19. Огляд. За лаштунками світової слави: невідома історія «Щедрика». Небайдуже слово. 27.10.2025. URL: https://surl.li/gkvoyt

20. Огляд. Роздуми про фільм «Учитель на заміну». Небайдуже слово. 27.10.2024. URL: https://surl.lu/mwupng

Радіоматеріали:

1. Репортаж. 10–річчя кафедри управління соціокультурною діяльністю, шоу–бізнесу та івентменеджменту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Facebook. 11.06.2024. URL: https://www.facebook.com/share/v/VNgABMGN4XxXD98c/

2. Авторська програма. Кінороковий калейдоскоп. Soundcloud. 03.05.2024. URL: https://soundcloud.com/femcast/knorokoviy–kaleydoskop–1?ref=clipboard&p=i&c=0&si=F0E1CEE29F36487E8555525923190803&utm_source=clipboard&utm_medium=text&utm_campaign=social_sharing

3. Подкаст «Сестри по зброї». Soundcloud. 06.05.2024. URL: https://soundcloud.com/femcast/podkast–sestri–po–zbro?utm_source=clipboard&utm_medium=text&utm_campaign=social_sharing

4. Авторська програма. Наше Інтерв'ю. Soundcloud. 08.04.2025. URL: https://soundcloud.com/femcast/nashe-intervyu

5. Подкаст «Голоси Розстріляного Слова. Майк Йогансен. Той хто насміхався з радянської влади під маскою алегорій». Soundcloud. 29.04.2025. URL:https://soundcloud.com/viktoriia-ivanova-968570532/vipusk-i-ogansen-mp3?si=9e7944a6a16f4c189e65647fc71343a0&utm_source=clipboard&utm_medium=text&utm_campaign=social_sharing

6. Подкаст «Голоси Розстріляного Слова. Микола Хвильовий. На межі між натхненням та внутрішніми демонами». Soundcloud. 29.04.2025. URL:https://soundcloud.com/viktoriia-ivanova-968570532/golosi-rozstrlyanogo-slova-mikola-khviloviy-na-mezh-mzh-natkhnennyam-vnutrshnmi-demonami?si=d9a7ec43001946819bbd59bfa2cec4d5&utm_source=clipboard&utm_medium=text&utm_campaign=social_sharing

7. Подкаст «Голоси Розстріляного Слова. Іван Багряний. На шляху до Нобеля через пекло ГУЛАГу». Soundcloud. 29.04.2025. URL: https://soundcloud.com/viktoriia-ivanova-968570532/golosi-rozstrilyanogo-slova?si=319b4d3debe04d779ce194ad1f92c320&utm_source=clipboard&utm_medium=text&utm_campaign=social_sharing

8. Подкаст «НЕумовно_1_декомунізація». Soundcloud. 08.05.2025. URL: https://surl.li/xozepr

9. Подкаст «НЕумовно_2_декомунізаці». Soundcloud. 08.05.2025. URL: https://surl.li/kjwkfz

10. Подкаст «НЕумовно». Soundcloud. 29.05.2025. URL:

Телевізійні матеріали:

1. Таймлапс. Вікторія Іванова. Таймлапс. URL: https://youtu.be/LyMpd1ql5Rw
2. Прямий етер. Франківськ очима запоріжців. Facebook. 07.06.2024. URL: https://www.facebook.com/100006253333804/videos/383339558059079/
3. Брала участь у створенні матеріалу. 6 червня – День журналіста України. Facebook. 06.06.2024. URL: https://surl.lu/jckxca
4. Репортаж. Чесний пломбір Фест. Facebook. 13.06.2024. URL: https://www.facebook.com/share/p/fRvrQxsMFMSTNQz2/
5. Інтерв'ю. Інтерв'ю з деканом факультету філології ПНУ Романом Голодом. Facebook. 20.06.2024. URL: https://surl.li/nwjego
6. Прямий етер. Логопедична зустріч на Stefanyk– FM говорили про досвід студентки 2 курсу Вікторії Добромірської у Міжнародному науково–дослідницькому виїзді «Scientific and research trip to the Balkans: Greece and Macedonia». Facebook. 10.06.2024. URL:https://surl.li/tioyiu
7. Прямий етер. «Які враження повезуть з собою запорізькі студентки?». Facebook. 20.06.2024. URL: https://surl.li/kypalo
8. Сюжет. Про проєкт «Поміж текстами. Журналістика для журналістів». 20.06.2024. URL: https://surli.cc/hjtknz

Рекламні матеріали:

1. Соціальна реклама Національного заповідника «Хортиця». Facebook. 15.04.2025. URL: https://surl.li/azzgmu

ДОДАТОК В
НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ, СЕРТИФІКАТИ

Вікторія Іванова
студентка 4 курсу фак–ту журналістики
Запорізького національного університету
Наук. кер.: к. соц. ком., доц. Любченко Ю.В.
м. Запоріжжя, Україна
vikaviktoria538@gmail.com

ПОДКАСТИ ПРО ЛІТЕРАТУРУ: УКРАЇНСЬКІ ТА АМЕРИКАНСЬКІ ПРОЄКТИ

Згідно з Кембриджським словником, «Подкаст – це передача, яка публікується в Інтернеті для всіх, хто бажає її слухати або переглянути» [18]. Творцем подкастингу вважається американський радіожурналіст Крістофер Лайдон, саме він у 2003 році почав записувати і викладати свої аудіоматеріали на відповідних платформах [14]. Не дивлячись на той факт, що цей формат існує вже більше 20 років, в Україні його потенціал оцінили не так давно. У сучасному інформаційному суспільстві, де аудіоконтент набирає все більшої популярності, літературні подкасти стають потужним інструментом формування громадської думки. Зростання доступності інтернету та мобільних пристроїв сприяло розквіту цього формату, який дозволяє слухачам не лише отримувати інформацію про літературу, а й формувати власні судження та брати участь у дискусіях через коментарі. Аналіз українських та американських літературних подкастів, дозволить дослідити, як цей формат впливає на читацькі вподобання, сприяє популяризації літератури та формує літературні тренди.

Український сегмент подкастів про літературу переживає період активного розвитку, демонструючи значне розширення тематики та формату. Від оглядів нових видань та інтерв'ю з авторами до аналізу класичних творів та обговорень актуальних літературних процесів – подкасти стають все більш різноманітними та доступними для широкої аудиторії. Вони не лише популяризують читання, а й формують нові літературні смаки, сприяють розвитку літературної критики та діалогу між авторами та читачами. За останні роки на подкастингових платформах з'явилися такі проєкти: «Я включив не той подкаст», «Вчися вухами | Українська література», «Перефарбований лис», «БомбеЗНО Подкаст», «Локальна історія», де останнім часом виходять випуски про письменників XX століття. Ми детально розглянемо подкасти «Шалені автор(к)и» та «Kult: Podcast».

Проаналізувавши подкастингові платформи, ми виявили, що автори подкастів про українську літературу часто для обговорення обирають добу Розстріляного відродження та шістдесятництво. Ми вважаємо, що вибір таких тем може бути зумовлений актуальністю паралелей із сучасними подіями в Україні. Обговорення цих тем сприяє процесу деколонізації свідомості, інтересу молоді до цієї літературної спадщини, окрім цього обговорення цих тем дозволяє проаналізувати сучасні політичні процеси в контексті історичного досвіду.

«Шалені автор(к)и» – це серія блогів про культуру, ґендер та ідентичність авторами якої є Віра Агеєва та Ростислав Семків, які час від часу запрошують гостей, що спеціалізуються на певній темі. Проєкт існує з 2021 року і спочатку автори розповідали про найкращих українських та зарубіжних жінок–письменниць. Станом на друге листопада 2024 року подкаст має 135 підписників та 149 звукових доріжок. Що стосується тривалості випусків, то вона коливається від 25 хвилин до однієї години 30 хвилин. Звуковий образ – досить нейтральний, випуски мають музично–текстове заставку, яка анонсує про, що буде йтися в епізоді. Впродовж місяця щосереди виходить 5 нових випусків. «Шалені автор(к)и»

– це переважно неформальні розповіді авторів, в яких вони посилаються на щоденники, листи, спогади митців, озвучують власні роздуми з теми, додають коментарі, короткі інтерв'ю з гостями. Завданням проєкту є розповідь про українських митців, проблематику культурно–національної ідентичності та її різноманітні складові.

«Kult: Podcast» розповідає про культуру, літературу та філософію, що дає простір для роздумів та просвітництва. Авторами є літературознавиця Тетяна Огаркова та філософ Володимир Єрмоленко, викладачі Києво–Могилянської академії. Цьому подкасту три роки, протягом яких вийшло 100 випусків і зібрали майже 5 тис. підписників. За перший рік було створено 52 випуски, поділених на чотири рубрики: «Культові явища», «Культові епохи» та «Культові автори», присвячені конкретним напрямам та епохам, у яких розглядаються українські та зарубіжні культурні діячі. У спецпроєкті «5 діалогів про філософію» у форматі діалогу обговорюють філософські культурологічні теми, хоч у назві рубрики йдеться про 5 розмов, на платформі представлено лише три, інші два випуски доступні лише для патреонів каналу. Звуковий образ подкасту легкий, відображає добу ренесансу, не переобтяжує сприйняття інформації. Протягом другого року було створено три рубрики: «Мислити в темні часи», «Український культ» у співпраці з «Суспільне Мовлення» та «Українська культура». Цього року було представлено дві рубрики: «Близькі. Українська культура сьогодні» та «Культові думки». Щомісяця виходить по два випуски, тривалість яких від 30 хвилин до 1 години 30 хвилин. Найпопулярніший випуск на «Sound Cloud» за три роки існування датується 24 травня 2024 року і набрав більше 5 тис. прослуховувань, тоді гостем був Сергій Плохій і говорили про ядерні загрози, українську історію та російський імперіалізм. В Ютубі під випуском з аналогічною назвою «Сергій Плохій – про ядерні загрози, українську історію та російський імперіалізм | @UkraineWorld» [4] 33 коментарі зі словами вдячності, серед яких, наприклад, «Надзвичайно сильний випуск!!! Дякую, пане Дмитре. Ви дивовижно володієте риторикою, ви настільки промовисто, зворушливо і обнадійливо надихаєте в такий важкий час. Дякую вам щиро за цей випуск», окрім цього підписники висловлюють свої думки.

Що стосується американських подкастів, то цей ринок, як і загалом медіапростір США, надзвичайно насичений і різноманітний. Це стосується і літературної тематики. Американські подкасти про книги та літературу пропонують слухачам широкий спектр тем, від аналізу класичних творів до обговорення сучасних бестселерів, від біографій авторів до літературної критики та діалогів.

Подкаст «Read or dead» про таємничу фантастику виходить раз на два тижні та присвячений містичної літератури і трилерам. Ведучі Кеті Маклейн Горнер та Кендра Вінчестер пропонують глибоке занурення в жанр, обговорюючи твори від класичних трилерів до сучасних детективів. Пілотний випуск вийшов 8 червня 2017 року, з того часу ведучі опублікували 194 епізоди. Що стосується тривалості випусків, то в середньому це 55 хвилин. На «Apple Podcasts» проєкт має рейтинг 5 з 5 і лише позитивні відгуки.

«The losers' club a Stephen King podcast» – щотижневий подкаст для постійних читачів, любителів жахів і нових шанувальників Стівена Кінга. Він створений для заглиблення у творчість автора та безлічі адаптацій його творів [5]. Він заснований у січні 2017 року «Bloody FM», наразі налічує 457 випусків. Щотижня «Невдахи» збираються разом, щоб прочитати культові сторінки книг та поділитися останніми новинами з «King's Dominion», часто об'єктами для обговорення стають суперечливі твіти автора, чи найсміливіші голлівудські заголовки, чи нескінченні майбутні проєкти Стівена Кінга. В епізодах також регулярно з'являються спеціальні гості. Обговорення не мають чітких часових меж, вони можуть тривати як десять хвилин, так і чотири години. Постійну участь у створені випусків беруть автор Рендалл Колберн, письменник Мел Кассель, сценарист Бен Кеффрі, головний відеооператор Маккензі Гербер, автор контенту Дженн Адамс та головний редактор Майкл Роффман. Звуковий образ відповідає містичній атмосфері подкасту, підсилюючи відповідний настрій аудиторії. На «Apple Podcasts» проєкт має рейтинг 4.6 з 5.

Проаналізувавши українські та американські подкасти, можемо констатувати, що

обидва типи контенту охоплюють широкий спектр тем від аналізу класичних творів до обговорення сучасних бестселерів, біографій авторів та літературної критики. Більшість подкастів використовують діалогічний формат, залучаючи гостей або дискутуючи між собою. Ці проєкти адресовані шанувальникам літератури, які хочуть глибше зануритися в світ книг та обмінятися думками з іншими. Також подкасти сприяють популяризації читання, формують нові літературні смаки та стимулюють до обговорення прочитаного. Українські подкасти часто фокусуються на національній літературі, зокрема на добі Розстріляного відродження та шістдесятництва, відображаючи актуальні суспільні процеси, їх актуальність зумовлена подіями, які відбуваються на території України з початку 2014 року задля відродження національної ідентичності та історичної пам'яті. У свою чергу американські подкасти мають більш різноманітну тематику і часто охоплюють світову літературу. В українських роботах часто приділяють більше уваги історичному та культурному контексту творів, аналізуючи їх у зв'язку з сучасними реаліями. Американські подкасти більше орієнтуються на розважальний формат і легке сприйняття. Що стосується аудиторії, то літературні подкасти в Україні мають меншу аудиторію, ніж їхні американські аналоги, що пов'язано з рівнем популярності самого явища подкастингу в різних країнах.

Список використаних джерел

1. Шалені авторки. Роліт: таємниці будинку, де жили письменники | Шалені авторки | Віра Агеєва. *You Tube*. URL: http://surl.li/oozdrc (Дата звернення: 20.10.2024).
2. Bloody FM. The Losers' Club. *Apple Podcasts*. URL: http://surl.li/jfjtbv (Дата звернення: 02.11.2024).
3. Kult: Podcast. Сергій Плохій – про ядерні загрози, українську історію та російський імперіалізм | @UkraineWorld. *You Tube*. URL: http://surl.li/mimasd (Дата звернення: 02.11.2024).
4. M. Son.The complete history of podcasts 29.11.2023 URL: http://surl.li/gbxwvn (Дата звернення: 02.11. 2024).
5. Podcast. Cambridge University Press & Assessment 2024. *Cambrige dictsonary*. URL: http://surl.li/fhyanc (Дата звернення: 02.11.2024).
6. The Losers’ Club: A Stephen King Podcast. *Conse Quence*. URL: http://surl.li/qkqqqh(Дата звернення: 02.11.2024).

Запорізький національний університет

Сертифікат

Co-funded by the European Union

Erasmus+ Jean Monnet Module "Peace and Solution Journalism for European Integration of Ukraine during War and Post-war Times". Project No. 101127365 — EUROPEACE — ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

JD DEPARTMENT OF JOURNALISM

SOLUTION JOURNALISM EUROPEACE

Сертифікат про участь

Вікторія Іванова

взяла участь

у Міжнародній науково-практичній конференції

«Журналістика миру під час війни: потенціал і можливості»

декан факультету журналістики
Запорізького національного університету
Віктор Костюк

14 листопада 2024 року

Запорізький національний університет

Сертифікат

Co-funded by the European Union

Erasmus+ Jean Monnet Module "Peace and Solution Journalism for European Integration of Ukraine during War and Post-war Times". Project No. 101127365 — EUROPEACE — ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

JD DEPARTMENT OF JOURNALISM

SOLUTION JOURNALISM EUROPEACE

Сертифікат засвідчує, що

Вікторія Іванова

стала переможцем
Всеукраїнського конкурсу молодих журналістів
«Журналістика рішень під час війни: європейський досвід — українські практики»

у номінації «Відео/аудіо матеріал»

декан факультету журналістики
Запорізького національного університету
Віктор Костюк

15 листопада 2024 року

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Іванова Вікторія Сергіївна, студентка 4 курсу, форми навчання денної, факультету журналістики, спеціальність С7 Журналістика, адреса електронної пошти vikaviktoria538@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Літературні подкасти як простір для діалогу про українську ідентичність»

відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;
- згоден/згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь–який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет–системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата_____Підпис_____В. С. Іванова

Дата_____Підпис_____Ю. В. Любченко

ABSTRACT

Theme of the bachelor's qualification work: “Literary Podcasts as a Space for Dialogue on Ukrainian Identity”.

The volume of the main text: 34 pages.

Number of sources used: 22.

The object of the study is literary podcasts as media projects about Ukrainian identity.

The subject of the study is the formal and content characteristics and sound image of literary podcasts.

The aim of the work is to create a literary podcast about the life and work of twentieth-century writers that actualizes the dialogue about Ukrainian identity.

To achieve the research goal, we have fulfilled the following tasks:

1) to summarize theoretical approaches to the concept of “podcasting”;

2) to identify the peculiarities of preparing materials on literary topics;

3) to analyze the main elements of building a literary media projects;

4) to create a series of podcasts about Ukrainian writers of the twentieth century and their significant works with an appropriate sound image.

Formal and content characteristics of the project. The creative project is a series of podcasts about Ukrainian writers of the last century and their works. The podcast consists of 3 episodes of 15 to 20 minutes each. The episodes have an original sound image that creates the effect of being present in certain situations from the writers' lives.

Keywords: podcasting, Ukrainian literature, identity, modernism, parallels,